

MARIBOR

Posamezna številka K 2-

TABOR* izhaja vsak dan, razven ponedeljka in praznikov, ob 18. uri z dodatkom naslednjega dne ter etane mesečno po ceni K 30.—, za izo-
kazništvo K 50.—, dostavljen na dom K 34.—, na izkaznice A 30.—.
Inserati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABOR",
MARIBOR, Jurčičeva ulica številka 4.

Posamezna številka K 2-

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, dno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopis se ne vračaja.

Leto: III.

Maribor, nedelja 12. marca 1922.

Številka: 59.

Politično klativiteštvo.

Maribor, 11. marca 1922.

V publicistiki naše države imamo zadnji čas zopet zaznamovati čudne, žalostne pojave. Moment osebnega boja, osebnih napadov je zopet v naglušni obliki stopil v ospredje in že tedne sem imamo priliko z gnusom in studom zasledovati vedno nove »afere«. Prišel je Stojan Protić v »Radikal« s svojim ostudnim osebnim bojem proti enemu izmed prvih mož naše države, Svetozaru Pribičeviću. Pa, dasi so sloveli Protićevi izpadi na krhkih temeljih političnega izvršanja dejstev, bi to že človek zdravih živcev prone- sel. Da pa je g. Stojan Protić v repli- kah proti »Beogradsk. dnevniku«, ki je ostro nastopal proti radikalni stran- ki in zlasti tudi proti Protiću, direk- torja tega lista Krsto Cievarića na najčistudnejši način oblatil s tem, da je v svojem »Radikal« imenoval Cie- varičevega očeta »ubojico« (ubijalca), njegovo mater pa »ružičko sobotarko« (prostitutko), s tem je brez dvoma pre- stopil meje dostojnega političnega boja v taki obliki, ki za človeka s količjak razvito politično moralo ni več poj- mljiva. Istotako obsodbe vredno je, da je g. Cievarić na ponovne Protičeve iz- pade v tem smislu končno reagiral s tem, da je umrlo Protičevo ženo ime- noval »bludnico« (prostitutko). G. Stojan Protić je šel nato še dalje in s svo- jim podpisom v »Radikal« izjavil, da za to Cievaričovo izjavo dela moralno in politično odgovornega ne Cievarića, in politično odgovornega ne Cievarića, ampak Svetozara Pribičevića, ki ga je povrhu še opozval za »nitkova« in »kri- minalni tip«.

Po drugod bi tak način osebnih ob- računov končal z revolverji. Na žalost pa je resnica, da je menda naša država, edina, kjer se vodi politični boj na ta- ko prostaški način, na način, kakor so ga vodili politični nasprotniki v šest- desetih letih v raznih južnoameriških državah.

Brez dvoma skrajno ostuden način političnega boja, proti kakršnemu mora vstati vsa poštena javnost in vse pošteno časopisje.

Na žalost moramo konstatirati, da imamo tudi v slovenski žurnalistiki pojave enakakega in podobnega politič- nega klativiteštva, podobnih ekscesov politične nemorale. Omenjamo le mi- nogrede, s kako slastjo so naši kleri- kalni časopisi doslej vedno ponatisnili vse ostudne klevete beograjskih in za- grebških revolverjskih listov proti pr- vnikom demokratske stranke. Odliko- vala se je v tem zlasti tudi naša mari- borska koleginja (Bog nam odpusti, da jo moramo tako imenovati!) »Straža«, ki je pa poleg tega tudi še najgrša klo- aka ostudnih osebnih izpadov, proti vsakemu, ki se pojavi v našem javnem življenju izven klerikalne stranke. Saj menda ni demokrata v Mariboru, ki bi ga »Straža« ne bila že stokrat obla- tila in opljuvala. Tako je n. pr. dne 1. marca objavila sledečo vest:

»Tak denar nima blagoslova. Star slovenski pregovor pravi, da denar, ki si ga je kdo pridobil na »izvanredni način«, nima blagoslova. Cel Maribor ve, da je trgovec Šostarič obogatel na račun mestnega gospodarskega urada, oziroma vojne ter povojne mestne trž- nice. Pred vojno je bil začetnik, kate- remu je grozil polom. A Pfeifer je kot vladni komisar otel Šostariča finančne smrti. Obadva sta postala deležna le- pih svot. Šostarič je kupil veliko Ko- řožinekovo hišo in začel »na veliko«. Ne želimo sicer nikomur prav nič ha- dega, pravimo: vsaka sila do vremen! Mestni občini sta Šostarič in Pfeifer »pridelala« milijone dolga, a svote, ki

Konferenca male antante v Beogradu.

Nadaljevanje posvetovanj. — Delo odsekov. — Popolno soglašanje v vseh vprašanjih.

ZM Beograd, 11. marca. Konfe- renca male antante je včeraj z vsi vne- mo nadaljevala svoje delo. Razne komisije so pričele razpravljati o sploš- nih in podrobnih vprašanjih, ki so jim bila izročena v pretres. Prometna ko- misija se bavi z načrtom prometa in tranzita med štirimi državami, ki so za- stopane na beograjski konferenci. Med strokovnjaki zastopanih držav je prišlo do popolnega sporazuma. Razpravljalo se je tudi o enotni tarifi za blagovni in osebni promet. Finančna komisija je razpravljala o raznih vprašanjih tičočih se valutnih kurzov, carin in kreditov. Nadaljno točko posvetovanj te komisije je tvorilo vprašanje finančije in eko- nomске obnove središnje Evrope. Na dnevnem redu je bila tudi obnovev trgovskih in gospodarskih stikov z Ru- sijo. Temeljni sklep v tem vprašanju je bil, da mala antanta v tem oziru ne

sme zaostati za zapadno Evropo, ampak mora tudi ona stremeti za tem, da se zbliža z Rusijo in to še posebej z ozirom na to, da sta dve izmed interesiranih držav, to je Poljska in Romunija, ne- posredni mejašnji sovjetske Rusije. Go- spodarska komisija je razpravljala o mednarodnih trgovskih zvezah. Tekom razprav se je naglašalo, da mora na konferenci v Genovi priti na dnevni red tudi vprašanje prometa med vzhodom in zapadom. Dalje se je razpravljalo tudi o mednarodnih trgovinskih po- godbah, o trgovskih kreditih, konzular- nih vprašanjih in vprašanjih literarne lastnine. V vseh teh vprašanjih so eksperti osvojili popolnoma stališče naše delegacije. V splošnem se zdi, da niti ne bo treba sklicati plenarne seje kon- ference, katero se je predvidevalo za slučaj, da bi v kakem vprašanju v od- sekah ne prišlo do sporazuma.

Novo zasedanje narodne skupščine.

ZM Beograd, 11. marca. Zborni- čni predsednik dr. Ribar je potom no- tranjega ministrstva pozval vse odsotne

poslance, da se vrnejo do 20. t. m. v Beograd, ker se tega dne otvori zopet redno zasedanje narodne skupščine.

Posvetovanja de Facte z Antönjevičem.

DKU Pariz, 10. marca. (Brezlično). »Matin« poroča, da je imel italijanski ministrski predsednik Facta daljši raz- govor z jugoslov. poslanikom Antonije-

vičem. Razgovarjala sta se o čimprej- šnji rešitvi reskega vprašanja. Italija želi, da bi nova reška vlada vodila politiko miru in sporazuma.

Ceški zdravnik izumel zdravilo proti paralizi.

DKU Praga, 10. marca. Dr. Oskar Fischer, primarni zdravilišča v Veleslavinu zboru zdravniškega društva, da je izumel

zdravilo proti paralizi in tabesu. Novo sredstvo, ki kaže uspehe zlasti v začet- ku teh bolezni, je izgotovljeno iz gob

Nadaljevanje medstrankarske konfe- rence.

TIP Beograd, 9. marca. Danes so imeli poslanci demokratskega, kmetijske- ga in socijalističnega kluba iz Slovenije z ministrom za izenačenje zakona kon- ferenco, na kateri so se sporazumeli, da bo za teritorij mariborske oblasti upra- vno sodišče prve inštanice nameščno v Celju.

Wrangel se naseli v Beogradu.

ZM Beograd, 11. marca. General Wrangel se je odločil, da se stalno na- seli v Beogradu. V ta namen je vzel v najem neko vilo na Topčideru.

Svlcarski delegati za genovsko konferenco.

DKU Bern, 10. marca. (Svic. brz. ur.) Zvezni svet je določil zvezna svet- nika Schulthes in Motta za delegata Svica na genevski konferenci.

Gibanje slovaških autonomistov.

DKU Praga, 10. marca. Glede na vesti o radikalnem avtonomističnem gi- banju slovaške ljudske stranke, javlja »Tribuna«, da se stranka v zadnjem ča- su ublažila svojo taktiko in zavzela sta- lišče proti Ungerju in Dvoraku. »Narod- ni listy« pa poročajo, da so pristali p. Hlinke na nekem zborovanju, sklenili osnovati poljsko-slovaški klub, ki bi naj poglubil odnošaje med obema deželama.

Dr. Hermes nemški finančni minister.

DKU Berlin, 10. marca. (Wolffov urad). Državni predsednik je imenoval dosedanjega ministra prehrane in polje- delstva dr. Hermesa za finančnega ministra.

Možnost napada na Indijo.

DKU Rim, (Brezlično.) Emir paša je dospel v Kabul, glavno mesto Afgani- stana. Tamošnji emir ga je sprejel z vsemi častmi. Govori se o možnosti na- pada na Indijo.

Sforza italijanski poslanik v Parizu.

DKU Pariz, 10. marca. (Brezlič- no.) Novi italijanski poslanik grof Sforza je nastopil svoje mesto.

Komunistično delo v Angliji.

DKU London, 10. marca. (Reuter- jev urad.) Policija poroča, da komu- nistična stranka hujska delavske voditelje, naj bi preprečili sporazum v sporu med delavstvom in podjetniki strojne indu- strije.

Pogajanje zavezniških finančnih ministrov.

Pariz, 10. marca. (Agence Havas). Pogajanja med zavezniškimi finančni- mi ministri bodo bržkone jutri prive- dla k splošnemu sporazumu. Končni tekst bo predvsem rešil vprašanje gle- de stroškov za okupacijo razdelitve po Nemčiji vplačanih svot.

Izid parlamentarnih volitev v Bukarešti.

DKU Bukarešta, 10. marca. (Češkoslovaški dopisni urad.) Kakor se poroča iz službenih krogov, je bil izid parlamentarnih volitev v Bukarešti (mesto in okraj) sledeči: liberalna stranka okrog 64.000, kmečka stranka 19.000, ljudska stranka 10.000 in meščanski blok približno 7000 glasov. Konzervativci in komunisti ne dobe niti enega mandata. V Czernovicah je bil izvoljen 1 socijalni demokrat. Govori se, da se bo vlada de- joma preobnovila.

sta jih ona dva zaslužila, nimajo žeg- na.

Torej: Šostarič in Pfeifer tata ljud- skega imetja! Kdor ve, da je bil gosp. Šostarič prvi slovenski trgovec v Ma- riboru, ki si je upal na ulico kot Slo- venec, kdor ve, kako so mu ob nase- litvi Nemci grozili, kako so ga skušali uničiti in ga celo dejansko napadali; kdor ve, da je bil g. Šostarič ves čas vojne mobiliziran, da je po prevratu na poziv Narodnega sveta prevzel mestno prodajalno in jo vodil v sploš- no zadovoljnost vsega prebivalstva, ker je preskrboval in prodajal blago po najnižjih možnih cenah; kdor ve, s ka- ko velikanskimi težavami so se imele po prevratu boriti vse mestne aprovi- zacije, ko je trebalo razburjeno in boljševisko razpoloženo maso na vse načine, tudi z lastno izgubo, zadovo- ljevati; kdor dalje ve, da dvakratna revizija, izvršena po klerikalni Brej- čevi vladi ni našla v poslovanju gg. Pfeiferja in Šostariča ničesar slabega in se je obema s te strani izrekla zah- vala; kdor vse to ve — in to ve vsa po- štena mariborska javnost — ta se mo- ra s studom obrniti od časopisja »Stra- žine« sorte in od stranke, ki stoji za takšnim časopisjem.

Da tudi mariborski klerikalci niso vedno tako mislili in da so pričeli si- stematično pisati v tonu in duhu prot- strankarsko jim neljubim osebam na tako ostuden način iz radé strankarske strasti, nam dokazuje klerikalni list »Male Novice«, ki je po prevratu izha- jal v Mariboru in ki je ob Vel. Noči 1. 1919. pisal:

»Aprovizacija Maribora. Danes in prihodnje dni prodajajo v mestnih pro- dajalnah živila za veliko noč. Splošno gre hvala, da je sedaj aprovizacija vse drugače urejena, kakor pod nemškim gospodarstvom. Ljudje so dobili po zni- žani ceni fine bele moke, špeha, masti, prekaženega mesa, jajc, sladkorja in še več drugega. Vladni komisar dr. Pfeifer si je pridobil srca vseh trezno- mislečih prebivalcev, ker je oskrbel Mariboru dovolj živil. Splošna hvala gre tudi gospodu Šostariču, ki vodi mestno prodajalno na Stojnem trgu.«

Kedaj so klerikalci lagali? Ali leta 1919. — ali pa lažejo in zavijajo in u- ganjajo politično lopovščino najgrše sorte danes? Mi mislimo zadnje.

Zakaj smo se enkrat obširneje ba- vili s to lokalno zadevo? Zato, ker z bengalično lučjo osvetluje zastrupljena in zasmrajeno politično ozračje, ki ga ustvarjajo pri nas revolverski časopisi s svojim političnim klativiteštvom, pa naj bo to že beograjski »Balkan« ali »Beograjski dnevnik« ali »Radikal« ali pa — mariborska »Straža«.

Ogromna večina jugoslovanskih no- vinarjev pa ima brez dvoma boljše pojmovanje o dolžnostih in nalogah novinarstva v naši mladi državi in ta večina mora napraviti skupno močno fronto proti zlorabi časopisja v uzado- voljevanje osebnih strasti poedinih v svoji strasti slepih ljudi. Ako bodo ju- goslovanski novinarji še naprej trpeli take ekscese, bo kmalu zaplavalo vse naše časopisje v te blatne vode. Ako hočemo biti Evropejci in se smatrati za kulturni narod, mora tudi za nas veljati evropsko pravilo, ki pravi: »Kakoršen tisk, takšen narod!«

Politična morala in politična sezo- na pa zahteva tudi od vse naše poštene javnosti, od vseh političnih organiza- cij, da z vsi odločnostjo napravijo ko- nec takšnemu klativiteštvu, pa maga- ri bi tudi trebalo organizirati proti njemu narodno obrambo in jugoslovans- ke fašiste, katerih se »Straža« očivid- no zelo boji.

Politične vesti.

* Kaj pravi Radić in kaj člani njegove armade? Te dni so objavili listi vsebino Radićevega pogovora z urednikom lista »Pančevac«. Ali je Radić govoril odkrito ali pa se je hinavsko potuhnil, o tem ne bomo razpravljali. Pokazala bo to zgodovina. V »Vossische Zeitung« od 5. t. m. pa je eden izmed njegovih vojščakov, ki se je podpisal kot »Josip Vinković, Mitglied des kroatischen Blocks«, poslal dopis, v katerem pravi med drugim: »V Nemčiji je premalo znano, da so Hrvati dne 28. okt. 1918. poprej avstrijsko ozemlje Hrvaško, Slavonijo, Dalmacijo in Istro proglasili za samostojno republiko. Ta republika je obstajala do 1. dec. 1918. Tega dne je nekaj Srbo-Hrvatov brez vednosti hrvatskega naroda in proti volji hrvatskega narodnega zastopstva izročilo vladu srbskemu kralju. Ta nova, od hrvatskega naroda nepriznana vlada je vedla kmalu v težavne razmere. Stvoril se je Hrvatski blok, ki ima 4 milijone privržencev, in ta zahteva samostojnost Hrvatske, neodvisnost od Srbije. Hrvatski narod hoče mednarodno pravno priznanje svoje demokratsko-parlamentarne nevtralne republike, katero je proglasila 8. decembra 1920 narodna skupščina (Radić v Zagrebu). Hrvatska republika bi stvorila s Srbijo in Bolgarsko državno zvezo (donavsko federacijo), katero bi lahko po pravici imenovali Jugoslavijo«. — Priobčujemo te fantazije Radićevskega agenta, da naš svet vidi, kam je zabredla hrvatsko-plemenska blodnja, ki dela propagando v inozemstvu.

* Priznajte državo in konkretizirajte zahteve! Dopisnik »Slobodne Tribune« je imel priliko razgovarjati se z uglednim članom demokratske stranke o memorandumu Hrvatskega bloka ministrskemu predsedniku Pašiću. Dejal je da memorandum ne more biti predmet razgovora, kaj šele pogajanj s Hrv. blokom, ker se v njem zahteva, da se naše notranje vprašanje stavi pred zunanji forum. Hrvatski blok mora najprej priznati našo današnjo državo, potem pa lahko zahteva njeno notranjo ureditev, kakoršno hoče. Ako bi Hrv. blok stavil konkretne predloge za ureditev naše države, četudi na avtonomistični ali federativni podlagi, in če bi iznesel svoje druge zahteve, na prim. zahtevo po reviziji ustave, bi se to mo-

glo vzeli kot podlago za razgovore ali pogajanja. Preko takšnih predlogov se ne bi moglo iti molče in bi se tudi ne šlo. Dokler pa Hrv. blok ne stopi na to torišče, ne more biti z njim nikakih zvez. Zato tudi memorandum g. Pašiću ni mogel biti predmet resne pozornosti ter ni bil niti javljen niti stavljen na diskusijo parlamentarnim klubom večine.

Zanimivosti.

Orientalna efiketa. — Nova vrsta rib. — Kobilice v Afriki. — Odkritje groznega zločina v Lipskem. — Povrvi preko Niagare.

Pri nekaterih prebivalcih centralne Kitajske je ukoreninjena čudna naveda, da v pogovorih sami sebe silno ponižujejo, dočim govore o drugih v najpompoznejših izrazih. Razlika je večjih za naše pojme zelo smešna. Za primer, kako izgleda tak kitajski pogovor navajamo sledeč resničen dialog, katerega je napisal nek Anglež v Lu-Chau: A: Kako se počuti moj presvitli, prevzvišeni in slavnij prijatelj Čang? B: Moje ničvredno telo se počuti prav dobro. — A: Slišal sem, da si je vaša velikost odkar se nisva videla, zgradila prekrasno sijajno bogovsko palačo. — B: Da, da, zgradil sem si res novo luknjo. — A: Kako se pa počuti vaša nebeškolepa in preljubeznjiva soproga? B: Ah moji stari brezboji revji gre prav izborni. — A: Nočavno je baje porodila zopet novega častitljivega potomca naše vzvišene rodovine. — B: Res, rodila je majhno pokvečeno kreaturo. — Pač prav zabavno in zanimivo.

V atlantskem oceanu so v jeli te dni zelo čudno ribo. Riba je dolga približno dva metra, njeno truplo pa je razdeljeno v dva čisto drugačna dela: dočim je sprednji del nenavadno širok, je zadnji del neobičajno ozek, podoben bolni deski nego truplu. Ribo je v jela neka ribiška ladia blizu marokanskega obrežja v globini 500 m. Doslej so ujeli pred to, samo še eno ribo te vrste in sicer v bližini japonskih obrežij. Ob marokanskem obrežju v jeto ribo bodo izstavili v pariškem prirodoslovnem muzeju.

V Južni Afriki, osebno v Oranju in Transvaalu so se pojavile v zadnjih tednih trume kobilic, ki štejejo na mi-

lijarde teh strašnih živali, ki opustošijo celo deželo, kjer se pojavijo. Kobilice se pojavljajo v po več milij dolgih in širokih oblakih ter uničujejo posebno bombaževе nasade. Letošnja letina bombaževine v Južni Afriki bo vsled tega skoro popolnoma uničena. Kobilice se spuščajo na zemljo v tako debelih plasteh, da zaustavijo včasih celo vlake, ki vsled prezasnih prog ne morejo dalje. Država je odredila vse potrebne mere, da se pokonča te strašne sovražnike, toda trajalo bo dolgo, predno bo dosežen znaten uspeh.

Na Kolodvoru v Lipskem v Nemčiji so v sredo pri pregledovanju pošilk našli v neki veliki košari, naslovljeni v Halle mrtvo moško truplo. Truplo je bilo na tesno stlačeno v košaro in s podvitjo glavo, vsaj izgledalo je tako; ko pa so truplo izvlekli iz košare, so videli, da je brez glave. Po nekem lističu katerega so našli pri umorjenem, bi se dalo sklepati, da je bil trgovec s krznom. Da ni šlo pri umoru za rop, dokazuje to, da je imel mrtvec pri sebi še vso zlatnino, uro, prstane, naočnike, denarnico s preko 100 markami ter ključ tresorja neke banke. Doslej se je dognalo, da sta košaro prinesla na kolodvor ter oddala dva postreška, katerima jo je bila izročila neka ženska, o katerih pa ni nobenega sledu.

Znana angleško-ameriška umetnica na vrvi Eleonora Pershing, ki je z velikanskim uspehom nastopila v raznih mestih Anglije in Amerike, se je zavezala s pogodbo, da bo letos v juniju šla po vrvi preko slapov Niagare, znanega ogromnega veletoka, ki je pozni že toliko človeških življenj. To bo artistično podjetje, ki doslej še nima para. Ameriški listi in kinematografi pa bodo imeli zopet senzacijo.

Dnevna kronika.

† Anton Kolenc. V Celju je umrl dne 10. t. m. znani in priljubljeni veletrgovec in veleindustriječ Anton Kolenc. Pokojnik je zavzemal odlično mesto v slovenski družbi in je bil član mnogih društev in podjetij. Bil je tudi član nadzorstva naše Mariborske tiskarne, d. d. V svoji oporoki je volil velike vsote v dobrodelne namene. Tako je zapustil dijakom v tu-in inozemstvu 3 milijone kron, srednješolskim dijakom v Celju 600.000 kron, u-

čencem Kmetijske šole v St. Jurju 30.000 kron, mestnim revežem v Celju 100.000 kron, za razširjenje celjske bolnice pol milijona kron, za dijaški dom v Celju pol milijona kron. Pokojni Kolenc je bil vedno zvest sin svojega naroda. — Bodi mu časten spomin.

— Minister dr. Žerjav obhaja danes 12. t. m. svoj god v lepem Dubrovniku ob naši Adriji. Upamo, da se mu je zdravje že v toliki meri okrepilo, da bo praznoval ta dan v veselju sredi svoje rodbine. Demokrati cele države smo ta dan v duhu pri njem ter mu iskreno želimo, da se v kratkem povrne čil in svež na novo plodono delo v Beograd.

— Preganjanje Slovencev v Kamnici. (Dopis.) Pri nas ne mine nobena nedelja in noben praznik, ne da bi se vršili po naših gostilnah prepri in pretepi, pri katerih asistira običajno tudi tukajšnji prvi občinski svetovalec, mešetar Aloiz Weber. Na pustno nedeljo je njegova nemškutarska družba napadla zopet dva Slovence in sicer nekega požarnega brambarja, kateremu je poškodovala obleko ter nekega invalida, kateremu je prizadala težke poškodbe na glavi. Nemškutarski teror pri nas postaja vedno večji, vedno neznosnejši, kar je seveda naravno, saj imajo nemškutarski teroristi polno zaslonbo v našem županu Wogrinezu. Weber je med vojno v našem okraju rekviriral živino ter bil radi tega strah vsega slovenskega življa. Naravno je, da se Slovincem tudi še danes ob pogledu nanj vzbujajo spomini na one žalostne medvojne čase. Weber je pa tudi pravdar ter si najame, kadar gre proti našim ljudem kar po tri odvetnike. Vse to pa nas ne bo odvrglo od nadaljnjega neumornega dela za našo stvar, od dela, ki ga bomo nadaljevali, dokler ne napoči dan, ko pride Kamnica v slovenske roke.

— Pragersko Zg. Polskava. Pragerski Sokolski naraščaj ponovi v nedeljo 12. t. m. ob 15. uri igri »Sivilja Klara« in »Snežulčico« na Zg. Polskavi v dvorani g. Kaca.

— Obrtna razstava v Celju. Skupna seja propagandnega, gradbenega in finančnega odseka se sklicuje na ponedeljek, dne 13. marca 1922, popoldne ob 3. uri v prostore Zadržne zveze Strossmajerjeva ulica.

Božidar Borko:

Pesnik vsemira.

(Ob osemdesetletnici astronoma Camilla Flammariona).

Camille Flammarion! Kdo pri nas pozna to lepo, zvočno ime? Njegovi spisi so razširjeni po vsem svetu, prevedeni v najrazličnejše jezike. V francoščini so doživeli toliko izdaj kot redkokatero beletristično delo. Te priljubljene knjige, ki po številu dosegajo najplodovitejše svetovne pisatelje in ki že same na sebi tvorijo celo knjižnico, so večinoma posvečene nebu, zvezdam. Vse Flammarionovo življenjsko delo je vsklik človeškega duha pred skrivnostnimi daljavami vsemira. — Največjemu češkemu pesniku Otokarju Brezini so dali naziv: »svečenik vsemira«. Njegove pesmi so nasičene z mistično lepoto zvezd, subtilnim valovanjem človeške duše pod daljnimi, skrivnostnimi svetovi v vsemirju. Tak svečenik vsemira je Camille Flammarion. Razlika je v tem, da je Flammarion svoje emocije izražal v drugi obliki. Bil je učenjak, intelektualec. — Poznal je formule najzaprdennejših astronomskih računov. Delal je strogo po znanstvenih metodah. Pisal hladne, natančne referate o svojih odkritjih v carstvu zvezd. Dasiravno je tudi tu izvršil delo, ki bi izpolnilo celo življenje najodličnejših astronomov, bi bil kot tak komaj znan širjemu občinstvu. Njegov silen duh, obdarjen z nenavadno aktivno voljo, se ni zadovoljil s samim opazovanjem in znanstvenim doživljanjem v tišini zvezdarnj. Daleč od ljudi, v družbi zvezd. Bil je tudi pesnik, obdarjen z bujnimi čustvi, živahno domišljijo, prirojenim smislom za estetično stran človeškega mišljenja. To, kar je doživel v svoji zvezdarni, je hotel dati vsem drugim ljudem, ki gledajo nebo z navadnimi očmi in ki ne razumejo njegovih vzvišenih skrivno-

sti. Čutil je notranjo potrebo, da daje ljudem lastno notranjost, ki je vsa vztrepetala, ko se je oko vprlo skozi lečo teleskopa v tajinstvene daljave neskončnega vsemira. Z navdušenjem in z vznikanjem čustvenega doživljanja vsemirske neskončnosti je Flammarion hotel doseči filozofsko spoznanje o svetu in življenju, o človeku in vsemiru. Tako so se v njem združili trije močni faktorji: astronom - prirodoslovec, filozof-etik in pesnik-umetnik. Ta harmonija pa se ne da razviti do popolnosti in je tudi Flammarion čisto zgrešil pota izgubljač, če se v mogli premočne individualnosti, oddaljujoč se v fantastične daljave in fiktivne svetove. To potezo na srečanje tudi pri vseh drugih velikanih človeškega duha: naj dosežejo miselne linije še tako ogromno višino, niso nikdar v harmoničnem skladu s celoto, človek se lahko v eni smeri povzpne na skrajno mejo intelektualne možnosti, v drugih smereh je pa poln slabosti in daleč pod povprečnostjo.

Kljub tem nedostatkem je in ostane Camille Flammarion največji popularizator astronomije, in vsem, ki so čitali njegove spise ter potovali v njegovi družbi po neizmernih daljavah vsemira, ostane nekaj, kar ne izgubi svojega bleska niti tedaj, ko se človeška duša najbolj krči pod težo vsakdanjosti in sitnih življenjskih skrbi. — To je ljubezen do neba, začudenje nad neodumljivimi čudeži kosmosa; to je oni vzvišeni občutek, ki ga je izrazil nesmrtni Emanuel Kant: Izmed vseh spoznanj je najlepše in najgloblje ono, ki ga daje zvezdno nebo in zavest npravnega zakona v človeku...

Življenje Camilla Flammariona je poteklo večidel v zvezdarnah. Rojen 26. februarja 1842. v Montigny-le Roi (dep. Haute Marne) je že kot 16-leten dijak vstopil v pariško zvezdarno. Tu je bil njegov učitelj nesmrtni Lover-

rier, ki je odkril planet Neptun. Flammarion je že leto pred vstopom v zvezdarno spisal astronomsko delo »Cosmogonie universelle«, ki je bilo nezrelo, kakor vsak poskus petnajstletnega mladeniča, ki pa je pričalo, kakšne neslutene sile spe v tem ukaželjnem fantu. Med tem je z vso vnemo nadaljeval astronomsko in prirodoslovno studije. L. 1861. v 19. letu svoje starosti, je izšla njegova prva knjiga »Pluralité des mondes habités« (Številnost obljudenja svetov). V tej knjigi je povdaril svoj program, katerega je v poznejšem življenju res tudi izvršil: sadove astronomije, kraljice znanosti, naj uživajo vsi ljudje brez razlike, da spoznajo temelje življenja in postanejo boljši, širokosrčnejši, plemenitejši.

Taj knjigi je sledila dolga vrsta astronomskih knjig popularne in strogo strokovne vsebine. Preveč omejen je obseg tega članka, da bi našel vsaj najvažnejša dela in najznačilnejše momente iz življenja tega neizmerno delavnega moža. Flammarion se ni pečal zgolj z astronomijo, ampak je posegal tudi v razne druge panoge prirodoslovne znanosti in filozofije. Bil je sintetičen duh, ki je neprestano iskal snovi za zgradbo novega svetovnega nazora ter pri tem zašel na dolge in napadne ovinke. Ze zgodaj se je pričel baviti s spiritizmom, katerega je v začetku pobijal oziroma razčlenjal v fizikalne in psihološke fenomene, v poznejšem času pa je postal njegov navdušen pristaš. Sploh je imel Flammarion precej nagagnja za transcendentalno umevanje življenjske in svetovne uganke. V svojih astronomskih razpravah pogosto omenja nezadostno sposobnost človeškega spoznavanja in se vrača iz makrokosmosa (vsemirska telesca) k mikrokosmosu (atomi), da dokáže, kako se materija razpada v nemotno silo, energijo, in da je gibanje podlaga vsega življenja. Takrat, ko je

bil znanstveni materializem v polnem cvetu, je spisal Flammarion stilistično krasno, umetniško delo: »Bog v naravi«. V tej divni knjigi pobija z astronomskimi, fizikalnimi, biološkimi in psihološkimi dokazi nemožnost materialističnega pojmovanja življenja. — Cerkevni krogi so ga napadali kot panteista, dasiravno je Flammarion sam zavrnil panteistične zablude.

Nemogoče je navesti s par potezami, kaj vse je spisal in kako na široko se je udeleževal veliki Camille Flammarion. Oni, ki so ali še bodo čitali njegovo krasno »Popularno astronomijo«, bodo ohranili za vedno v spominu prepričevalno moč njegovih znanstvenih trditvev, navdušujočo silo njegovih pripovedovanj, pravo francosko eleganco njegovega stila in tisto intimno čustvovanje, s katerim si slavnj astronom pridobiva svoje čitatele.

Vsemir in neizmernost; vzvišenost neba in malenkostna slika človeka in človeštva; relativnost zgodovine in večnost vsemirja; človek-atom in vsemirske megle, gnezdišča novih svetov, novih zemelj, novega življenja — taki momenti se prepletajo skozi vse Flammarionove spise.

Danes živi Camille Flammarion na svoji zvezdarni v okolici Pariza. Star je že, a njegova roka še ni klonila, njegovo oko še z mladostnim navdušenjem opazuje tajinstvene daljave vsemira; upira se v neznane ogromne svetove, ki pošiljajo svojo svetlobo na majhen zemeljski globus. Sivolasi starček je v teh visokih letih istotako navdušen poet vsemira in svečenik njegovih neskončnih skrivnosti, ravnotako idealen vernik v dobro človeško srce, v mednarodno zmago velikih idej, v davnih letih, ko je pisal svojo prvo astronomsko apologijo: »Pluralité des mondes habités«.

Mariborske vesti.

Maribor, 10. marca 1922.

Koledarček.

4. marca sobota. (Herakliji) »Ljudska knjižnica«, mladinski oddelk, od 18. do 19. ure.

6. marca, nedelja. (Gregor) ob pol 10. uri predpoldne velik ljudski shod v kazinski dvorani za moralni prepoved. (Glej tozadevno notico!)

—0—

m Nedeljska številka »Tabora« stane v podrobni prodaji odslej 1 dinar vsled obsežnosti številke. Ako dobimo primerno številko oglasov, nam bo možno številko še razširiti.

m Novi kandidati za Intendantsko mesto našega gledališča je, kakor poročajo »Slovenec«, baje dr. Brenčič, sedanjí šef kolodvorske policije!

m Narasčanje cen. Poročajo nam, da so se danes zopet dvignile cene nekaterim živilom, n. pr. sladkorju. Dan za dnem rastejo cene, vstaja novo nezadovoljstvo. Ali res ni pomoči? Kam plovemo!!

m Nadzorovanje cen v trgovinah. — Tukajšnja varnostna oblast je včeraj z 12 patruljami pregledala cene pri tukajšnjih trgovcih. Ta kontrola je imela dobro posledico, da je bilo 28 trgovcev zaradi prestopka zakona o draginji izročenih sodišču.

m Porotno sodišče in javni poročevalci. Povsod je običajno, da se za poročevalce listov pri porotnih razpravah rezervira za te namenjeni prostor, le v Mariboru to menda še ni znano. Pri včerajšnji porotni razpravi, ki je trajala do 1. ure zjutraj, so morali poročevalci svoje prostore le od daleč opazovati. Prosimo merodajne činitelje, da poskrbe, da se v bodoče ta nedostatek odpravi.

m Električna razsvetljava v Studencih. Ze deset let se bojujejo Studenci za primerno razsvetljava. Končno se jim nudi ugodna prilika, da dobe električno razsvetljava in to pod zelo ugodnimi pogoji. Kakor doznavamo, bi dobila občina ugodno posojilo za dobo 30 let. Toda glej ga spaka! Socijalisti, ki imajo dovolj denarja za mrtvaske zvonove, se temu upirajo in bo to le zasluga studenskih socijalnih demokratov, če bodo Studenci še dalje tavalí v temi.

m Predavanje »Ljudske univerze«. Sinoči je predaval g. docent dr. Matko o sredstvih človeškega organizma v borbi proti obolenju. Predavanje je bilo za naše razmere zelo dobro obiskano. Popularna oseba predavatelja in pa medicinski značaj predavanja, ta dva momenta sta zvalila v dvorano »Ljudske univerze« zopet nekoliko novih poslušalcev. G. predavatelj je miškavo in poljudno razlagal, kako se človeško telo bori proti patogenim bacilom. Očrtal je vpliv teh bacilov na funkcijo človeških organov ter številno orožje, s katerim je priroda opremila organizem; posebno zanimiva in nazorna so bila izvajanja o delovanju belih krvnih teles, antitoksinov itd. Za razumevanje predavanja so izbornorabile velike slike, ki so predstavljale nekatere vrste bacilov. Krvna telesca in razne fiziološke pojave. Upamo, da bo g. predavatelj nadaljeval s svojimi zanimivimi temami iz področja medicinske vede.

m Gostovanje Arnošta Grunda v našem gledališču. Sinoči je gostoval v našem gledališču v ulogi pana Zarembe v »Poljski krvi naš najboljši komik, Arnošt Grund, član Kr. kazališta v Zagrebu. Njegovo igranje je vzbudilo med občinstvom, ki je napolnilo gledališče skoro do zadnjega kota, kljub temu, da je bila to že 14. predstava te operete, veliko navdušenje. Publika mu je navdušeno ploskala, ob prvem odmoru pa je dobil dva venca. Grund gostuje danes zvečer v ulogi Celestina (Floridora) v opereti »Mam'zelle Nitouche«, ki bo 20. predstava te operete v Mariboru. Gledališče je že skoro razprodano.

m Protituberkulozna liga. Na včerajšnji seji PTL je poročal predsednik, da je zaprosil razne banke, podjetja, industrije, trgovce itd. za podporo. Kot prva darovalca sta se odzvala: Tovarna za dušik v Rušah s darilom 10.000 K in Tiskarna sv. Cirila v Mariboru z zneskom 4000 K. — Za razpisano mesto bolniške sestre se je prijavilo več oseb. S končno odločitvijo se bo poča-

Kalo in se se sprejemajo nove ponudbe. — Odbor je odobril besedilo po doc. dr. Matku sestavljene vprašalne pole za statistične podatke o tuberkulozi. Te pole se bodo poslane vsem občinam in se natisnejo v 5000 izvodih. — Ker je višji šolski svet dovolil prireditve protituberkuloznih in protialkoholnih dni v šolah, pošlje PTL šolskim vodstvom potrebna navodila. Mladino naj se trikrat na leto pouči o higijeničnih vprašanjih. — Na predlog šolskega nadzornika Lichtenwallnerja se naroči 800 pljuvalnikov za šole. Šolskim vodstvom se pošljejo bloki za nabiranje članov PTL po deželi. — V soboto 11. t. m. se prične po gostinjah in kavarnah nabiranje prostovoljnih prispevkov. Vodstvo te akcije sta prevzela gospa soproga župana Grčarja in docent dr. Matko. — H koncu je poročal zdravnik dr. Ipavc o statistiki umrljivosti na tuberkulozi po mrliških knjigah frančiškanske župnije v Mariboru. Te podatke objavimo v prihodnji številki.

m Veliko zanimanje za nramni prepoved, ki se pojavlja med našim občinstvom glede na jutrišnji shod, kateri se vrši ob pol 10. uri v kazinski dvorani, bodi tolažilno znamenje, da ima tudi mariborsko prebivalstvo vseh slojev in političnih skupin še mnogo značajnih moči in žena! Zato bo ta shod prvi začetek zdrave splošne narodne obnove, prva javna demonstracija proti narasčajoči demoralizaciji. Shod je vzbudil zanimanje tudi v Ljubljani in ga poseti nekoliko tamošnjih delavcev okoli »Preroda« Jutri, v nedeljo dopoldne, vsi v kazinsko dvorano!

m Otroške igre v Narodnem gledališču. Jutri v nedeljo 12. marca ob 14. uri vprizori Narodno gledališče lepo otroško igro »Pogumni krojaček« ob znanih cenah, na kar opozarjamo starše. Odslej se bodo redno vršile otroške in mladinske predstave.

m Kvartet Zika. Se enkrat opozarjamo na koncert tega prvovrstnega kvarteta, ki priredi svoj koncert v ponedeljek dne 13. t. m. v Götzovi dvorani. Vsem prijateljem lepe glasbe se bo nudil izreden užitek. Nabavite si pravočasno vstopnice pri J. Höferju, Solska ulica ali pri Zlati Brišnikovi, Slovenska ulica.

m »Ob dvanajsti uri«. Dodatno k včerajšnjemu poročilu pod tem naslovom nam javlja g. Nachligall, da je rabil besede: »To je zadnja faza legalnega boja, ki ga bijejo železničarji«, nek drugi govornik, ne pa on.

m Arnošt Grund, stalen gost mariborskega gledališča. Včeraj 10. marca se je vršilo prvo gostovanje priljubljene komičarja Arnošta Grunda. Danes dne 11. marca konča svoje drugo gostovanje v vlogi organista v »Mam'zelle Nitouche«. Organist Celestin je izmed najboljših kreacij Arnošta Grunda. Med tem so se vršila nadaljna pogajanja, ki so dovedla do razveljavega rezultata. Upravi se je posrečilo pridobiti odličnega gosta tudi za nadaljna gostovanja. Arnošt Grund bo odslej stalen gost mariborskega gledališča. Opozorjamo p. t. občinstvo, da je kr. gledališče v Zagrebu dovolilo telegrafično še enkratno gostovanje g. Arnošta Grunda. To gostovanje se vrši jutri, v nedeljo, dne 12. marca ob 19 in pol. Odlični gost nastopi v opereti »Poljska kri« v ulogi pana Zarembe. Kdor želi videti tega splošno priljubljenega gledališkega umetnika, naj ne zamudi te prilike.

m Kakor čujemo, se bodo v najkrajšem času vršila v našem gledališču še druga zanimiva gostovanja prvovrstnih gledaliških atrakcij.

m Poslovilni večer g. Povhé-ja bivšega režiserja in komika nar. gledališča se vrši v sredo 15. t. m. v velikih dvorani Narodnega doma, začetek ob 19. in pol. Iz posebne prijaznosti sodeluje gđ. Mezgečeva. Savinova, Šuštarjeva in gg. Šimec, Štamcar in Janko. Spored: koncertni in kabaretni. Vprizori se tudi vlezabavna burka »V medenih dnehi«. Predprilaja vstopnic v trgovini Zlate Brišnik, od ponedeljka popoldne dalje in na večer pri blagajni.

m Misteriozen samomor. Nedavno so našli gospo E. F. obešeno v njenem stanovanju. Pri komisijskem ogledu se je ugotovilo, da je bila zastupljena s arzenikom in da je smrt nastopila vsled zastupljenja. Kako se je zrodi-

lo, da je bila pokojnica obešena z ru-to okrog vratu, še ni pojasnjeno. Vsekakor je ta samomor zelo skrivnosten. Neresnične pa so govorice, ki krožijo po mestu, da bi šlo v slučaju gospe E. F. za roparski umor, storjen po istem zločinu, ki je zadavil postrežnico g. drja. Brenceta.

m K umoru v Cvetlični ulici nam poročajo, da so oblasti že na sledu zločinu, ki je umoril postrežnico g. drja Brenceta. Upati je, da bomo mogli že v kratkem objaviti natančnejše podatke.

m Ptiček se je ujel! 30-letni knjigovodja Ivan Seifert, ki je bil zadnji čas uslužben pri veletrgovini z vinom Čajniko v Slovenjgradcu, je naredil v tamošnjem mestu za kakih 8000 K dolga, na to pa je popihal neznano kam. Danes se je oglašil v mariborskem policijskem uradu mož njegovega imena in zaprosil za nramstveno spričevalo. Slnčajno se je uradnik spomnil ovadbe slovenjegraških orožnikov in ga dal aretirati. Ugotovilo se je, da gre za pravo osebo, pa so ga izročili sodišču, da mu izstavi »nramstveno spričevalo«.

m Lahkomiselni trgovski pomočnik. Štiridesletni trgovski pomočnik Viljem M., rodom iz Splita, je bil zadnje mesece uslužben pri trgovcu s perotnino Jožefu R. Te dni mu je delodajalec izročil 20.000 K z naročilom, da gre v Kotoribo in nakupi perotnine. Viljem M. pa je kljub svoji zrelejši dobi še vedno mladeniško lahkomišeln in je velik del tega denarja zapravil. Skesan se je vrnil k svojemu šefu in mu skušal natveziti, da je denar izgubil. Ker se je pa kmalu dokazalo njegovo lahkomišelnostno življenje v Kotoribi, so ga vtaknili v sodniški zapor.

m Klavirni koncert g. Winterhalterja v nedeljo ob 5. uri popoldne v klub baru. Na sporedu: 1. Grieg: a) Erotika. b) Spomladi. 2. Grünfeld: Romanca. 3. Ružič: Slovenski ples. 4. Dvorak: Humoreske. 5. Beethoven, andante iz »Mondschein-sonate«. 6. Chopin: Polonaise cis-moll. 401

m Išče se tehnični uradnik, verziran v stroki visokih zgradb, tehnično in praktično naobražen, po možnosti vešč slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Ponudbe je staviti direktno na »Stavbeno podjetje M. Cirk, Ljubljana, Mirje št. 3.« Samec ima prosto sobo. 400

m Poziv. Oni gospod, ki je na pustnem plesu Sokola v Studencih pomotoma vzel večji črn žametni klobuk in ostavil svojega manjšega, so ružno naproša, da ga vrne v Sokolskem domu v Studencih, kjer dobi svojega.

m Svoboda: Mak. Danes v nedeljo se vrši ob 15. uri na Križevem dvoru nogometni training med imenovanimi klubi.

m Zastavnostna licitacija prične le-tos dne 22. marca ter se imajo vse vrednostnice glasom naznanila v oglasnem delu prepisati ali dvigniti do najkasneje 18. t. m. Dva dni pred licitacijo je zavod za vsak strankin promekt zaprt.

m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klub-baru«.

Porotno sodišče.

Maribor, 10. marca 1922.

Tri smrtne obsodbe.

Danes se je vršila pod predsedstvom s. s. Ravnikarja ena najzagonetnejših porotnih razprav v tekoči sezoni. Na ~~zločinu~~ zločinu, ki so se morali zagovarjati radi umora, izvršenega nad 70-letnim starčkom.

Pred 17 leti je prodal posestnik Franc Košar svoje posestvo v Slapincih št. 15 Francu in Mariji Perša. Izgovorjen je imel hrano, nekaj obleke in svoj kot. Usoda prevzeta je navadno ni preveč vabljiva. Tudi med starim Košarjem in Peršovimi je prišlo včasih do nesporazuma, vendar pa so živeli splošno zadovoljno. Tako je bilo pred vojno. Prišla pa je vojna in Perša je moral odriniti k vojakom, od koder pa se do danes ni več vrnil. Na posestvu je zavladoval njegova žena Marija Perša. Za Košarja so nastopili slabi časi. Pritoževal se je, da ne dobiva redno in dovolj hrane, včasih po več dni le mrzel krompir. Pritožil

se je na sodišče, ki je odredilo, da dobi Košar mesto hrane podavek in sicer letno 9 mernikov žita, 5 kg masti, 2 l olja, 70 kg težkega prašiča 20 l kaše, dnevno pol l mleka in letno dve obleki in dva para čevljev. Ta podavek pa je Peršo hudo jezil. Dasi že bolj starkava ženska, (46 let) se je držala pravila: »človeku ni dobro samemu ter si vzela za hlapca krepkega, 32-letnega Antona Muhiča iz Partina. Muhič si je znal pridobiti njeno naklonjenost, ter je kmalu zavzemal v hiši gospodarjevo mesto. Obema pa je bil na poti stari, veseli in dobrodušni Košar. Rada bi se ga bila iznebila in ponovno sta se izrazila napram drugim, »kako bi tega hudiča stran spravila«.

K Peršovim je hodil mlatiti in kositi nek Anton Hojnik, žetar v Botkovcih. Hojnik je bil na slabem glasu in že osemnajstkrat predkaznovan. Tega človeka sta skušala pridobiti za svoj namen. Že 1. 1920. sta ga opetovano nagovarjala, naj »starega« stran spravi. Obljubila sta mu za to 6 mernikov pšenice in enoletni podavek Košarja. Hojnik se je dolgo obotaval, ko pa je podlegel. Koncem julija 1921. je bil zopet na delu pri Peršovih. In takrat so se dogovorili. Stari Košar je zahajal k svoji v bližini omoženi hčerki, odkoder se je zvečer vračal. Dne 1. avgusta zvečer ga je Hojnik pričakal na samotni poti, kakih 200 korakov daleč od Peršovih ter ga zadavil. Ko je svoje zločinsko delo opravil, je šel Perši in Muhiču povedat. Na to veselje so pili žganje, s katerim so Hojnika že prej opijanili, nato pa šli mirno spat. Muhiču pa vendar ni dalo micu. Krog 1. ure zjutraj je vstal ter šel pogledat če je Košar res mrtev.

Drugo jutro so našli ljudje mrtvega Košarja. Sum je padel prvo na Muhiča, ki pa je odločno tajil. Še-le deset dni pozneje sta bila zaprta tudi Hojnik in Perša.

Pri zaslišavanju je Hojnik izpovedal, da sta ga Perša in Muhič vedno nagovarjala, naj jima stori to uslugo. Pravi pa, da je Košarju samo podstavil nogo in ga sunil, da je padel, ker ni imel namen ga umoriti.

Zadavil ga je najbrž šele Muhič, ko je šel pozneje gledat, če je res mrtev. Muhič mu je baje še drugo jutro rekel: »Ti si velik lažnjivec; sedaj pač je!« Perša in Muhič odločno tajila, da bi bila Hojniku prigovarjala, ali sploh vedela, kaj namerava storiti. On se jima je baje opetovano sam ponujal, da bo Košarja ubil, če mu data njegov enoletni podavek. V svojem zagovoru pa prideta v takšno protislovja, da je njuna skrivda očitna. Ob 12. uri se je razprava prekinila.

Popoldne ob 15. uri se je pričelo zasliševanje prič. Žena obtoženega Hojnika izpove, da ji je mož večkrat pravil, da ga silita Perša in Muhič, naj »tega hudiča« stran spravi. Celo med potom k sodnici, ko Perša še ni bila v zaporu, je prigovarjal Hojniku, naj vse taji. Posestnik Anton Prelog je pripovedoval, kako je našel mrtvega Košarja. Sedemnajstletna Marija Perša, hčerka obtoženca se je pričevanju odpovedala. Da so Hojnika nagovarjali, potrjuje tudi njegov sin Anton, ki je to sam slišal. Sosedo Grabner je izpovedala, da so na videz lepo ravnali s Košarjem. Priča Bezjak je izpovedal, da je Perša 1. 1920. tudi njega nagovarjala, naj ubije Košarja, za kar mu je obljubljala 1000 kron. Med pričami in obtoženci je prišlo večkrat do prekanja. Ker sta Perša in Muhič vse, kar ni bilo njima v prilog, označila kot laž, Sodni izvedenci so potrdili, da je smrt nastopila vsled zadavljenja.

Ob 20. uri se je razprava za enour prekinila. Ob 21. uri so začeli govoriti državni pravdniki dr. Grassoli, zasebni tožitelj dr. Komavli in zagovorniki dr. Haas, dr. Hojnik in dr. Štokar. Dvorana je bila nabito polna. Porotnikom je bilo stavljenih 12 vprašanj. Ob 24. uri so se umaknili porotniki v posvetovalnico. Tri glavna vprašanja na umor in nagovarjanje na umor so soglasno potrdili. Ob 1. uri se je med smrtno tišino razglasila sodba. Vsi trije obtoženci so obsojeni na smrt na vešalih. Justifikacija se mora izvršiti v tem redu, da bo prvi justificiran Muhič in zadnji Hojnik. — Zagovorniki so prijavi li ničnostno pritožbo.

—0—

Kultura in umetnost.

Literarno gibanje mariborskega dijaštva.

Današnje naše dijaštvo je srečnejše nego smo bili nekoč mi v avstrijskih srednjih šolah. Nemoteno lahko osnavlja svoje literarne liste. Mi tega nismo smeli, kadar smo se sestali, da izmenjamo svoje misli, da si prečitamo svoje pesniške in sploh literarne poizkuse, smo se morali zapreti za devet vrat kakor hudodelci. Naši listi niso smeli priti pred oči javnosti in profesorjem. Spominjam se, da so nas nekoč le radi tega, ker so sumili, da izdajamo nek list, preganjali celo leto. Da, preganjali so nas že radi tega, ker so slučajno izvedeli, da pišemo pesmi. Pa tudi sicer nismo našli umevanja. Naše revije nam na dopolne stvari navadno niso odgovarjale, če pa so odgovorile, je bil njih odgovor kratek in suhoparen: »Pečajte se raje s šolskimi predmeti in ne s takimi stvarmi!« Koliko talentov so suhoparni filistri in diakoepi zamorili s tem svojim početjem! Le oni, ki so kljub vsemu temu vztrajali, so končno prodrli in zmagali ter so danes naši najboljši. Dandanes je v tem oziru, hvala bogu, mnogo bolje, čeprav se ne popolnoma dobro. Danes profesorji in drugi merodajni činitelji ne zro več tako prezirljivo in ljubosumno na razvijajoče se mlade talente. In če jih ravno ne podpirajo, zavedajo se, da leži ravno v mladini naša bodočnost in da bodo oni, ki danes namerjajo svoje prve korake v svet literature, umetnosti in znanosti, nekoč voditelji našega kulturnega življenja, da bodo ne le gradili to, kar smo mi začeli, ampak bodo stavbo naše kulture tudi dvignili in razširili njeno ime preko ozkih mej naše domovine. Le oni, ki gledajo na našo mladino s tega stališča, so res pravi vzgojitelji našega naraščaja. Suhoparni nauki šole niso vse, čeprav so mnogo, kajti čisto je v življenju važnejše ono, kar si človek pridobi izven trdih šolskih klopi.

Med našim mariborskim dijaštvom se je razvilo živahno in veselo literarno življenje. Naši srednješolci izdajajo tri liste, katere sami pišejo, urejujejo in litografirajo. Na gimnaziji se je osnoval klub »Utrincarjev«, ki izdaja svoje mesečno glasilo »Utrinki«, dijaki trgovske šole in to je še posebno razveseljivo, imajo svoj izobraževalni krožek ter izdajajo list »Hermes«, klub primorskih dijakov pa ima list »Soča«. V vseh teh listih se pojavljajo novi pesniki in pisatelji, eni z večjim, drugi z manjšim uspehom, ehi z večjim, drugi z manjšim talentom toda nedvomno je, da so med njimi tudi nekateri, ki se bodo sčasoma razvili v resne kulturne in prosvetne delavce, v pesnike in pisatelje. Zaenkrat so njihova dela po veliki večini še nezrela, neustaljena. Toda v njih so odlomki, ki so dobri in to je zaenkrat — dovolj.

»Utrinki.«

Največ pažnje med vsemi zaslužijo mladi sotrudniki »Utrinkov« in zato se hočem malo podrobneje pečati v prvi vrsti ravno z njimi. Naslovna stran njihovega lista spominja na vpliv bratov Kraljev in Podbevškove umetnosti, tega jim pa tudi ne moremo zameriti, ker usoda vleče in posebno mladina je dovzetna za modo. Tembolj razveseljivo pa je, da vsebina lista ni tako »moderna«, da je v njej več resničnega hotenja kot pa bahške puhlosti umetnostnih kričav, ki ponujajo svoja dela kot Ribničian svoja rešeta. Sicer so tu in tam stavki in refleksi, ki kažejo na vpliv te vrste »umetnikov«, toda to je le mimogrede. »Utrinki« imajo pet sotrudnikov, ki pišejo verze ter dva, ki se bavita s prozo, eden z izvirno, eden s prevodno Krošelj, Kopriva in Avsenak gotovo niso brez pesniškega talenta, slabši je Bohanec, najslabši pa Stangel. Prozaista kažeta oba talent. Kreft se bo lahko še razvil v dobrega pripovedovalca, celo satirika. Držečnik pa piše v svojih prevodih lep jezik.

Krošelj in Avsenak sta skoro enako močna; oba imata v številkah, ki so mi na razpolago po eno pesem, ki je res nekako izčlena, sicer pa kažeta

le v fragmentih talent, ki še šele razvija. Dobro bi bilo, če bi svoje pesmi prej predno jih napiseta v listu, temeljito predelala v duši in na papirju. Oba kažeta tu in tam nedoslednost ter — radi rim — mešata čas, kar dela tudi Kopriva. Najboljša in res ustaljena je tale Krošeljeva kratka lirčna pesmica:

V moji duši cvetje dehti,
v moji duši majsko(?) klasje zori...
Ti!

O kdaj prideš — žet?...
Dobra je dalje tudi »Jutranja pesem«.

Presenetljiv pa je sledeč neverjetno posrečen njegov aforizem:
»O domovina, ti si kakor zdravje!«
je vzkliknil Ivan Cankar, mi pa smo jetični tvoji sinovi!

V drugih pesmih ima Krošelj manj sreče čeprav kažejo: »Tam v dolini.« — »V moji duši.« — »Sneži...«, talent. V prvi, ki ima le štiri verze je četrti ponovitev prvega, kar dela konec prazen; tu bi moralo stati nekaj, kar bi bilo v celi pesmi bistvenega. Ponavljanje verzov v tako kratki pesmi ni umestno. Vse druge njegove pesmi so neizdelane. V »Krvavem smehljaju« je zamenjal pretekli čas v četrti kitici le radi rime — smeji — boli, kar bi se ne smelo dogajati. Sicer pa ob koncu, kjer mora biti pesem najjačja, dosledno pada, nekateri konci so naravnost prilepljeni na druge verze. Tako je na primer v pesmih: »Kadar je tako lepa noč...« konec: »O pa zakaj zastiram svojo dušo?« — prilepljen, istotako v »Gospodični Pavli«: — O, gospodična Pavla, ko bi vi vedeli, kako sladke so nezrele češnje. Obenem pa je ta konec tudi prozaičen in banalen. Sploh sta »Pesem« in »Pavla« njegovi najslabši pesmi. »Njive« in »Razpete niti«, niso ne pesmi, ne pesmi v prozi in ne proza.

Avsenak ima gotovo najboljšo pesem v »Utrinkih«, to je »V moji duši Bog«, ki se glasi:

Na mojih očeh se lepi
poljub noči,
v mojem srcu drhti
še srebrnih dni od Boga pozdrav.
In moja mladost je novih lepot zaprosila
in duša v opojno je daljo razstrla perot
in pogreza v skrivnostno se bistvo
Tvoje —
Gospod...

Druga kitica pa je neprimerno boljše od prve. »Po jutrih« — »Ivje« — »Himna belih cest« — »V diagonalnih molitvah« — »Duet disonance« — »Spomin«, so nezrele, neizdelane, čeprav so misli tu in tam lepe. Kakor Krošelj, tako tudi Avsenak ob koncu rad pade in — se ne drži časa. »Snóg«:

Pa bi šel in prišel
k svoji dragi v vas
v sosedno vas...

spominja na Petruškove podoknice in fantovske popevke, toda po lepem začetku je konec precej nezrel.

Koprivove pesmi izdajajo Kettejevo in Murnovo šolo. Niso slabe, toda motivi so jim večinoma že obrabljeni, misli stare in vsako kazi kaka kitica. »Bele vijole« bi bile na pr. lepe, da jih ne kazi prva kitica:

Moja greda je vsa iz strastnobujne
črnice —

a na moji gredi
rastejo bele vijole...
O, bele vijole,
kje je roka bela,
da vas bere?...
»Ob odhodu« bi bila dobra, ako bi jena kazila zadnje kitice, »Sv. Stefana« kazi v drugi kitici tretja vrsta. Najboljša je v tem oziru še »Utrgane oranžec«.

Tam za goro belo
oranžec zore...
Izza polnih solnčnih vej
rdi tvoje lice, dekle...
Pa je prišla noč
na svoj večerni vrt
poln temnih rož
in vse oranžec,
krvavosolne,
stresla v svoj črni prt...

Bohanec je pesimist, posebno v »Zimski sliki«. Motivi njegovih pesmi niso novi, on polaga preveč v ritem in rime, kar obvlada sicer res mojster-sko, toda pisati gladke verze z dobri-

mi rimami še ni dovolj, sicer pa je rima — zastal — nastal, slaba. Radi rimespreminja čas — to je bolezen vseh »Utrincarjev«, katere se morajo rešiti, ako hočejo res kaj ustvariti. Sicer pa se iz njega lahko še razvije mehka, sanjava narava.

Stanglove pesmi so poizkusi, ki ne kažejo resne volje. Njegove pesmi niso pesmi, niso proza. On ubira Podbevškove stopnje, toda le v formi, na zunaj, ne pa tudi v jedru. Manjka mu pogovitve, umetniške sile. Sicer pa — bomo videli, kako se razvije v bodoče. Bolje bi bilo morda, če se loti proze.

Kreftova črtica »Romanje Ivana Begunca«, ki pa še ni končana, je dobra. Pripovedovanje je preveč razvlečeno in suhoparno, kaže pa talent. Posebno me veseli njegova sodba o strankah. Držečnikovi prevodi iz ruščine (Gogolj, Turgenjev) so naravnost mojsterški.

H koncu še nekaj. Utrincarji se pečajo tudi s kritiko, sicer le mimogrede, toda obsodili so Golieve »Zlatolaske«. Priporočal bi jim, da si prečitajo in vzamejo k srcu Moletovo oceno »Pesmi o zlatolasakah« v prvi letošnji številki »Ljubljanskega Zvona«, oceno, ki je edino pravilna. Istotako se mi ne zdi umestna sodba o »Hermesu« listu, ki ga izdajajo dijaki trgovske šole. Kakor se sami vse se svojega dela, tako naj se vesele tudi dela drugih tovarišev, kajti tudi to delo je vredno pohvale.

»Hermes«.

»Hermes« je glasilo izobraževalnega krožka dijakov trgovske šole. Krog njega se zbira lepo število mladih sil, ki se skrivajo večinoma za psevdonimi. Med sotrudniki so tudi dekleta in to celo v pretežni večini. Pri vseh »Hermesovih« sotrudnikih, ki se bavijo tudi s strokovnimi trgovskimi in drugimi takimi vprašanji pa se kaže neverjetna zrelost, ki precej presega Utrincarje in včasih naravnost osuplja. Hermesovci se sicer ne spuščajo tako v umetniške vrtnice kakor Utrincarji ter se iz njih ne bo razvilo morda toliko kakor iz drugih, so pa mnogo bolj vestni. Vidi se, da jih vodi močna in spretna roka. Rusimov piše v »Hermesu« o trgovskem slogu, kritizira sedanje zastarele knjige pisane v ekorenelem predpotopnem jeziku ter razvija sploh jako zdrave misli. Edo piše o pomenu bank, Slavoljub o okupaciji Trsta po Italijanih in to prav dobro. Jugajlov »Dvom« je skičica, vredna ponatisa. Ravnotako Beposova škica »Jaz in ti«, ki razvija krasno socialno misel. Nadja Kavečinova piše sliko »Če doma jim dobro ni, žerjavi se čez morje vzdignejo«, dobro stvar. Gojmirja piše o vrednosti časa, Ađo Makarovič pa o reformi zgodovinskega, kar smo pred nedavnim časom priobčili v našem podlistku in česar se čitatelji gotovo še spominjajo. S pesništvo se pečajo manj. Njihov poet je Slavoljub, nima sicer preveč izvirnih misli in motivov, toda pesem »Zopet« gotovo ni slaba. Da si bo vsak lahko ustvaril lastno sodbo, evj je:

Prišle so zopet jesenske noči,
prišle so sanje in srce objele;
v duhu vidim tvoje roke,
ki so me na prsi prižele.
V temi vidim tvoje oči,
iz njih so se solze utrnile,
grob ljubezni najine,
so takrat omočile.
Zdaj zopet se vrača tisti čas
in hrepenenje verno;
ti — jaz ljubim te zopet
kot nekdanj neizmerno...

Na napad »Utrinkov« odgovarja »Hermes« jako stvarno in korektno. Jezik Hermesovcev je lep.

»Soča«.

»Soča«, katero izdajajo primorski dijaki, ni tako močna, kakor sta prva dva lista. Njena proza je večinoma dobra zato pa so pesmi za nič, in to brez izjeme. V prvi številki prinaša »Soča« poziv »K solncu!« v katerem v simpatičnih besedah razvija uredništvo svoj program, ki je krasen — ljubezen do nje, do zaslužnjene naše domovine ob Adriji. Že ta obupna ljubezen, ki plamti v srcih teh naših najmlajših pregnancev z rodnih tal, odtehta vse drugo. Ko sem prečital »Sočo« in izpovedi njenih sotrudnikov,

sem bil še bolj trdno kakor kdaj prej prepričan, da noben fašistovski teror ne bo uničil naših solnčnih Brd, Vipavske, Krasa, Istre... Ta ljubezen bo delala čudeže, ki bodo ponesli našo jugoslovensko tricoloro nekoč na mejnik Furlanije. Kako krasna je v »Soči« F. Stojanova slika »Domovina«, to je plač sinu nad nesrečno materjo. Dobra je F. Jadvigova slika »Dvojna smrt«, Zoranova »Srečal sem jo...« pa je premedla, preveč neizdelana. Pesniki »Soče« so: H. Krizant, H. S., Zoran, Dragodrug, H. Dica in Joža toda nobeden ne kaže talenta. — Morda je med vsemi še najboljša kitica v Joževi. »Zapel je«:

Le zvoni zvon, le zvoni,
oj zvon ti svetogorski,
zazvoni zvon, zazvoni,
vstajenje ti Primorski!
Sicer pa: Bodi pozdravljeno delo naše mladine! Rodi obilen sad!
Radivoj Rehar.

Panslavizem.

Minule dni je izšla v Celju I. in II. številka nove revije »Zarja«, ki jo urejuje in izdaja ruski emigrant Andr. R. Milevski. »Zarja« ima biti »glasilo ruske narodne misli in vseslovanske vzajemnosti. Tako je označeno na naslovnih strani v ruskem, slovenskem, srbskem in hrvatskem jeziku. Revija ima ruski, slovenski in hrvatski del. Njena zunanja oblika je prav prikupljiva; naslov se glasi v ruščini enako kot v slovensčini. — »Zarja« je prva ruska revija, ki izhaja na naših tleh. Značilno je, da bo ta revija prva pri nas javno in izrazito propagirala panslavizem.

Kaj je ruska narodna misel? Odprite »Zarjo« in oči se vam ustavijo na prilogi, ki prinaša sliko starodavnega Kremlja v Moskvi s pesnijo N. Nikitinovega »Rus« (Rusija). Pesniška vizija: pod sinjim nebom zelene stepe. Na obzorju gore. Široke reke se vaje v morje. Same daljave, neskončno prastranstvo. Na jugu rodovitna polja, gozdovi, vinogradi, na severu pustinje, snežena ravan, morje z ledenimi satvami.

Eto ti, moja
Rus državna,
Moja rodina,
Pravoslavna...

Tak vzdih se izvije iz srca, ki je občutilo vso lepoto te velikanske dežele, ki je premerilo njene daljave in vsrkalo sladkost domovinske ljubezni. — Ruska narodna misel je simbolizirana v starem Kremlju, v narodnih tradicijah, v starih, v velikanskih dimenzijah med severom in jugom. Kakor se Francoz pri besedi »Francija« spomni Pariza, njegove ogromne razsežnosti, njegovih širokih bulvarjev, elegantnih gledališč in historičnih palač; kakor mu v hipu oživi pred očmi vsa lepa Francija, ponosna in vzravnana kakor viteški Cyrano de Bergerac, polna kulturnih tradicij, humanističnega duha in esprita duševne aristokracije — tako se Rus pri besedi »Rusija« spomni ruskih step, starodavne, »zlatoglave, belokamene« Moskve, romarskega Kijeva, ukrajinskih poljan, bajt ob Črnem morju, široke Volge, divjih kirgiških step, hladnega, resnega obzorja na severu. Njemu so narodne tradicije ozko vezane na razsežnost in zagonetne daljave ruske zemlje. Bizantinski stil ruskih cerkva se izpopolnjuje v historičnih in literarnih tipih novejših Rusije. Tako nastaja iz Rusije dežela, ki se ne da primerjati z drugimi, ki je »svet zase«. Slavjanofili so skušali doumeti rusko narodno dušo, zato so iskali perspektive ne samo v literaturi, marveč tudi v filozofiji.

Panslavizem pristoja edino le Rusom. Oni predstavljajo v slovanskem svetu moč, velike dimenzije, svetovno obzorje. Drugi slovanski narodi so utenujeni v ozke meje in jim je vseslovanska misel bolj tolažba v borbi kot pa program in cilj. Poskus, da bi se panslavizem spojil z rusko narodno idejo — a to hoče »Zarja« — je zgodovinsko nekoliko pozen, a gotovo je, da bo — v modifriranem smislu — še igral vlogo v bodočem razvoju Slovanstva.

Ne strinjamo se s političnimi tendencami onih ruskih krogov, ki danes forsirajo panslavistično idejo. Ali izgradnja ruskega nacionalizma in problem razmerja med ruskim nacionalizmom

lizmom in nacionalizmom manjših slovanskih narodov — to so vprašanja, ki jih stavijo baš zadnja leta. Naj se razvije ruska revolucija v tej ali oni smeri in naj se slovanski narodi politično oddaljujejo ali zblizujejo, eno je gotovo: ruski narod bo dobil v evropski zgodovini važnejše mesto kot ga je imel kedaj poprej in ruska individualnost se bo uveljavila v svetu tako kot se je bila uveljavila nekoč romanska in germanska.

Kje so časi, ko se je beseda »panslavizem« izgovarjala šepetaje, ko so se naši dobri prvaki prekrizali, da jih ni napadla huda skušnjava? Na Dunaju je bil panslavizem identičen z anarhizmom in prekucijo, dasiravno so znali, da ni nič realnejši kakor Heinejeva lirika. Imeli smo koroškega rodoljuba Majerja, ki je romal v Rusijo in se navduševal za ruske črke. Imeli smo župnike, ki so v vaški samoti prebirali originalna izdanja Puškina in Lermontova. Imeli smo Aškerca in celo plejado literarnih rusofilov. To je bila romantika naroda, ki se je zavedal lastne nemoči in zapostavljenosti ter je zahrepenel po veliki ruski prostranosti.

Vse te fragmente nam oživila prvi panslavistični časopis, ki izhaja na naših tleh. Ali bo uspel, ne vemo. Mi nimamo povoda, da bi ne želeli izdajati lju obilo sreče, ker vemo, da je trebal naših razmerah mnogo sroče in še več potrpežljivosti. Želeti pa bi bilo, da bi g. urednik v bodoče opustil prevajanje ruskih člankov v slovenščino in se v hrvaščino. To je nepotrebná potratá papirja. Čisto mirno lahko izhajajo zravni ruskih člankov izvirni slovenski in srbski prispevki, pa bo zadovoljen vsak Rus in Jugosloven, ki se zanima za časopis in njegove smernice. B. B.

—

x Kvarter Zika. Bil sem povabljen na privatnemu koncertu kvarteta Zika pri g. Dušanu Zangerju v Celju, kjer so Zikovci že čez 1 mesec gostje. Na sporedu je bil Čajkovskega D dur in Dvorkov F dur kvartet. Umetniki so takorekoč tekmovali med seboj za prvenstvo — vsak na svojem instrumentu. Poznamo jih že, zato bi bilo odveč, naštevati vrline vsakega posameznega. Mnenja sem, da je ta kvartet na višku in da napredovanje čez to stopnjo ni več mogoče. Ne le, da so jim najtežja tehnična mesta prstov in loka igrača, da je njihov pianissimo sferičen, — iz njih igre se sliši sedaj gosli, sedaj roge, potem harfo... dokler se ne oglasi zopet violina z nebeško kantileno. Žalibog bodo morali Zikovci kmalu zapustiti Celje, ki jim je tako priljubilo. Koncertirajo 13. t. m. v Mariboru, potem v Zagrebu in v Beogradu. Spored za Maribor so kvarteti Beethovna, Schuberta in veličastni Smetanov E mol »Iz mojega življenja«. Dolžnost občinstva je, da podpira naš kvartet s polnoštevilnim posetom; kdor jih že slišal, bo prišel gotovo. V Celju sta si sledila 2 koncerta v 3 dneh, oba v nabito polnih dvoranah, kar priča, da so naše umetnike vzljubili vsi sloji občinstva. O—

x Jadranka. Izšla je 3. letošnja številka tega glasila naših zavednih Primork, ki izhaja sedaj že drugo leto v Trstu kot mesečnik ter prinaša sledečo vsebino: Tržačanka: O ženski volilni pravici. — Ivka Vasiljeva: Domotožje. — M. Gregoričeva: Veronika Deseniška. — Mara Tavčarjeva: Resnacija. — M. Stepančičeva: Izprehod po Skandinaviji. — F. A. Trampuš: V dnevu. — V Obupu. — Zadnje ure. — Zdenka Krapčeva: O posledicah dobrih in slabih navad. — I. M.: Duhovniški celibat. — Drobline. »Jadranka« stane za Italijo letno 10 L. za Jugoslavijo pa 100 K. Uredništvo in upravištvo se nahajata v Trstu, Via Scorsola 492. I.

x Njiva. Izšla je 19-20. številka »Njive« s sledečo vsebino: Joža Bohinjec, Problem problemov; Fedor Večerin: Administrativna razdelitev države s posebnim ozirom na Slovenijo; Vladimir Knaflič: Novi program socialnih demokratov; Stane Rape: Vprašanje etičnega izvenkonfesionalnega pouka na ljudskih šolah; Albin Ogris: O davčnih sindikatih. — Pregled: Zunanja politika: Med konferencami. Mala antanta. B. Borko: Baltska republika. Kultura: Dr. Fr. I. Poliska: A. D. Pragmatizem. Dr.

Al. Zalokar: Materinska pomoč. Na ovitku: Beleške. S to številko je končan prvi letnik »Njive«. Prva številka II. letnika izide dne 15. marca. Odslej bo »Njiva« izhajala redno vsakih štirinajst dni. Naročnina znaša letno 40 Din., za naročnike »Jutra« 30 Din.

x Silkarska šola akadem. slikarice Ljudmile Janovske. V izloženem oknu trgovine barv Medič, Rakovc & Zankl v Gospodski ulici je razstavljenih par slik učencev in učen akadem. slikarice Ljudmile Janovske, na katere opozarjamo one, ki bi se radi izobrazili v slikarstvu da se lahko priglase v šolo g. Janovske. Prijave sprejema g. Janovsky v Krčevini.

x Dr. Josip Goršič: Socijalna zaščita dece in mladine. Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov IX. zv. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1922. Str. 126. Cena Din. 10., po pošti 75 para več. — Skrb družbe in države za sirote in nezakonske otroke je postala po vojni silno važna, ker je število takih otrok zelo naraslo. Samo Slovenija jih šteje okoli 75.000. Zato je zelo hvalevredno, da je pisatelj zbral vse tozadevne podatke, povedal, kaj smo do sedaj že pri nas za mladoletne in sirote storili, ter kako je skrb za nepreskrbljeno mladino urejena v drugih državah. Zanimiva so zlasti poglavja o zaščiti mater in dojenčev, dece v predšolski in šolski dobi ter moralno zane-marjene mladine. Spis je neobhodno potreben za učitelje, sodnike in duhovnike, ki se največ bavijo z mladinsko oskrbo. Knjiga, ki je spisana zelo pregledno, poučno, pa zanimivo, bo izpolnila veliko vrzel v našem socialnem slovstvu.

x Utrinki. Prejeli smo 4. številko tega litografirane lista, katerega izdajajo naši mariborski gimnazijci. Četrta številka prinaša: Kopriva: Bele vijolice. Ob odhodu. Krošelj: Kadar je tako lepa noč... Pesem. Gospodična Pavla. (Pesmi.) Nikolaj Gogolj: Gledališki razhod po predstavi nove komedije. Prevel M. Držeknik. — Bohanec: V mraku. — Zimska slika. (Pesmi.) — Avsenak: V diagonalnih molitvah. Duet disonanc. Spomin. — Stangl: Ob opoldanskem solncu. Pojoča ledena koprena. Mladost. — Krošelj: Jutranja pesem. — Kreft: Romanje Ivana Begunca. (Nadaljevanje.) Krošelj: Njive. Razpete misli. (Pesmi.) Zapiski. — Utrinki izhajajo vsak mesec. Posamezna številka stane 1.50 Din.

x Henrik Bataille umrl. Pred nekaj dnevi je umrl v Parizu eden najbolj znanih in najbolj uspešnih francoskih dramatikov. Umrl je v 50. letu starosti. Svojo kariero je pričel kot slikar ter se pečal s pisateljevanjem samo postransko, pozneje pa se je popolnoma posvetil pisateljstvu, osobito drami. Izmed njegovih dram so najbolj znane pri nas »Naga ženska«, »Otrok ljubezni« ter njegova izborna dramatizacija Tolstojevskega »Vstajenja«, katero je vpriporilo že tudi naše mariborsko gledališče.

Studijska knjižnica v Mariboru.

Pred kratkim smo čitali v časopisju, da se je v Skoplju s pomočjo meščanstva ustanovila javna knjižnica. Toliko pogojev, gmočnih in moralnih, kakor v Skoplju je gotovo tudi v našem Mariboru. Naše mesto sicer ni sedež vseučilišča kakor Skoplje, vendar potreba javne knjižnice pri nas ni prav nič manjša kakor tam. V Mariboru imamo celo vrsto učnih zavodov in raznih oblasti, tukaj je osredotočeno mnogo inteligentnih sil, ki so brez večje knjižnice kratkomalo obsojene v brezdolje. Taka knjižnica bi naj ne služila samo kratkočasju, marveč pred vsem resnemu literarnemu delu, pri čemur seveda občeprševna svrha in zabavna lektira ni izključena. Podlaga za tako knjižnico je v Mariboru že dana in sicer ne morda šele zadnji čas, marveč že takrat, ko se še nikomur ni sanjalo, da v 20. stoletju dobimo lastno državo. L. 1903. se je ustanovilo v Mariboru »Zgodovinsko društvo«, ki je takoj začelo zbirati muzejske zbirke pa tudi knjižnico. Nemški listi so takrat strupeno napadali ustanovitev tega društva, češ, da pomenja nov korak za ločitev Slovenskega Štajera. Instinktivno so Nemci dobro čutili velik pomen tega

podjetja. Društvo se je pa imelo boriti ves čas svojega obstanka z velikimi težavami radi pomanjkanja prostorov in malomarnosti slov. občinstva. Potreba lastne knjižnice takrat ni tako živo stopala pred oči, ker so se lahko dobile knjige iz Gradca in Dunaja. Tako je prišlo, da sedaj v Gradcu in na Dunaju imajo naše knjige, mi pa še tistih nimamo, ki so se v Mariboru tiskale. S svojimi pičlimi sredstvi Zg. dr. še svoje strokovne zgodovinske in narodopisne knjižnice ni moglo prav spopolnjevati. Vendar je s časoma knjižnica lepo narastla, deloma po nakupu, deloma z darili. Takoj po državnem polomu, ko so bile vseh misli drugam obrnjene, je Zg. dr. opozorilo takratno deželno vlado, naj izda novo naredbo radi dolžnostnih izvodov, drugače bi iz one velehistorične dobe sedaj ne imeli sploh nobenih tiskovin. Vlada je temu ustregla ter ukazala dopošiljanje dolžnostnih izvodov tudi knjižnici Zg. dr. in s tem v principu priznala javnouradni značaj te knjižnice. Žalibog se ni nihče našel, ki bi bil v ministarskem svetu, ko se je pripravljala enaka naredba za celo državo, pojasnil potrebo in važnost javne knjižnice za obmejni Maribor. Pač pa je deželna vlada 18. februarja 1921. št. 1896. obnovila za Slovenijo prejšnjo naredbo. Za časa Pfeiferjevega gerentstva se je tudi mestna občina začela zanimati za stvar. Nakupila je od hudo bolanega prof. Kaspreta njegovo knjižnico in dr. I. Lah je skušal skoncentrirati v Mariboru obstoječe zasebne knjižnice. Obrnil se je najprej na Zg. dr., ki je takoj na najboljši način pristalo na to. Oba naslednika Pfeiferjeva sta stvar podpirala, a vprašanje prostorov je delalo velike težave in opetovana selitev povzročila mnogo škoda in stala velikansko truda. Vlada pa se ni zganila več in še danes ni znano, se li je dotična vloga Zg. dr. predložila osrednji vladni ali ne. Nov mestni svet je to akcijo znatno pospešil in odkazal knjižnici lepe prostore v I. nadstropju kazine. Knjige so se med tem znatno namočile, naročile razne revije in treba je le uradnika, ki bi nakopičeni material uredil in bil na razpolago občinstvu. Pri sedanjih finančnih mizerijah, ko se nam zapirajo celo bolnišnice, kajpada ni pričakovati od državne vlade znatnejše podpore. To mora nadomestiti privatna inicijativa in požrtvovalnost. Vsi, katerim je na srcu povzdiga naše kulture v obmejnem Mariboru, naj podpirajo to reč z denarnimi prispevki ali s knjigami v kateremkoli jeziku. Najmanj, kar se sme pričakovati, je to, da si ne bo nihče iz strankarske strasti vtisnil herostratskega pečata in bi tej velekulturni zadevi metal polena pod noge.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota 11.: »Mam'zelle Nitouche«. Gostovanje Arnošta Grundta. Abon. B.
Nedelja 12.: Ob pol 15. uri »Pogumni krojaček«. Otroška. — Ob pol 20. uri »Poljska kri«. Gostovanje Arnošta Grundta. Izven abon.
Torek 14.: »Skopuh«. Abon. C.

Na ponovno željo občinstva se ponovno uprizaro »Poljska kri« s priljubljenim gostom Grundtom v ulogi Zarembe.

Dramatična šola. Ponk se vrši danes, v soboto, dne 11. marca točno ob 19. (7. zv.) uri. Pridite vsi zanesljivo.

Sokolstvo.

o O Sokolskem domu v Studencih se razširjajo med nepoučenimi Studenci novice, da pride v občinsko last, ali pa v last novoustanovljene požarne brambe. To so sicer le pobožne želje nekaterih posameznikov, katerim Sokol in njegovo delo nista prirastla tako k srcu, kakor nekdanji »Turverein« in si želijo tudi v tem ozirom prejšnjih časov in razmer. Nevedneži pa smatrajo take govorice brez vsake podlage že kot gotovo stvar in pričakujejo, kdaj se bode zablestel na Sokolskem domu zopet napis morda »Freiwillige Feuerwehr«. Te pobožne želje raznih »priateljev« se pa ne bodo nikdar uresničile. Zakaj dom je kupljen in pogodba je bila odobrena od merodajne oblasti v Beogradu ter se ne da nič več izpremeniti. Zato je gotovo, da bode ostal

toliko časa lastnina društva Sokol v Studencih, dokler bodo Studenci pripadali naši državi. Zato si vsak zastoj vzbuja škodine po teh lepih prostorih, ki postajajo premajhni ob prireditvah, kakor je pokazala pustna zabava, ko se je tlo občinstva.

o Sokolu v Mokronogu je dovolilo ministrstvo za kmetijstvo in vode prireditve efektne loterije, katere čisti dobiček je namenjen za zgradbo »Sokolskega doma« v Mokronogu. Po igralnem načrtu obsega ta loterija 50.000 srečk po 2 dinarja ter 679 dobitkov, med temi so glavni dobitki po 30.000, 15.000 in 10.000 kron v gotovini, drugi pa v efekti. Zrebanje se vrši nepreklicno dne 6. maja t. l. Ker je mokronoški Sokol v vsakem oziru zelo agilno društvo, ki z vso vneto deluje na razširjanje in utrditev sokolske ideje in ki si je že pridobilo iz lastnih sredstev obširno stavbišče sredi trga, toplo priporočamo, da občinstvo prav pridno sega po srečkah, ki jih bo društvo dalo v nekaj dneh v promet.

Sport.

: Danes, ob lepem vremenu in če dopušča teren, trening med Maribor I. in Maribor rezerva. Začetek ob 14. uri. Prihodnjo nedeljo prva letošnja tekma med istima skupinama I. SSK Maribor. Igralci imajo k današnji vaji točno nastopiti.

: Praga kontra Pariz. Prihodnjo nedeljo se odigra v Parizu velika medmestna nogometna tekma Praga : Pariz.

Gospodarstvo.

g Kmetijski učni tečaji se na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru ne morejo redno vršiti radi pomanjkanja sredstev za to. Da bi se pa vseeno kar mogoče zadostilo najnovejšim zahtevnim potrebam naših kmetovalcev, zlasti vinogradarjev in sadjarjev, dovoljuje ravnateljstvo pravim zašimancem (kmetom, kmetiskim sinovom, viničarjem itd.) obisk šole ob najvažnejših praktičnih delih v zavodovih nasadih (v vinogradu, trsnici, sadonosnikih, drevesnicah, na vrtu itd.), za kar zadostuje prijava z dopisnico, na kateri se naznači stroka, za katero se dotičnik zanima, in njega točni naslov. N. pr. sedaj se vršijo ob ugodnem vremenu trtna rez, grobanje v starejših nasadih za izpolnitev praznih mest, ssaženje in pomlajevanje sadnih dreves, oskrba drevesnice, naprava gnojatov i dr. K pozneje se vršičim delom se pri-glašenci pozovejo pismeno. S seboj morajo prinesiti potrebno orodje (škarje, nož, po možnosti žagico). Stanovanja in hrano si mora vsakdo sam preskrbeti izven zavoda. V mnogih slučajih bo koristno že tudi samo enodneвно praktično sodelo pod strokovnim vodstvom, kojemu se mora glede reda in dela vsakdo podvreči brezpogojno.

g Gojenje tobaka v Sloveniji in Prekmurju v l. 1922. Upravni Odbor Samostalne Monopolne Uprave je s svojim odlokom z dne 10. januarja odobril gojenje tobaka v letu 1922. v Prekmurju v okrajnih glavarstvih Celje, Ljutomer, Maribor, Ptuj ter v celem Prekmurju. Vseh navedenih krajih se bo odobrila gojitev tobaka, ako se prijavi v jedni občini ali selu večje število gojiteljev in ako se posamezni gojitelji obvežejo, da posade najmanj po 2000 tob. sadik. Kraji, ki leže preko 500 m. nad morskó višino, so od gojitve tobaka izključeni. Tobačna kultura v ostalih krajih, ki niso tu omenjeni, se bo odobrila samo v tem slučaju, ako se zakonito določijo vsi predpogoji za njo in ako to odobri Monopolna Uprava. Zadnji rok za prijave o gojitvi tobaka je 31. marec 1922. Na poznejše prijave se ne bo oziralo. Prijave se pošiljajo občinskemu uradu. Ti so dolžni vse prijave s spiskom poslati Oblasnoj Monopolnoj Direkciji v Ljubljani najkasneje do 5. aprila 1922. Prijavna taksa po dva dinara (K 8.—) se ima prilepiti na prijavo. Monopolne vlasti so dolžne gojiteljem tobaka brezplačno izpolnjevati prijave. Kdor bi gojil tobak brez dovoljenja in vednosti Monopolne Uprave, pa najsi bo to samo za domačo uporabo, bo najstrožje kaznovan po členu 141 zakona »o monopolu tobaka« (z globo

do 1800.—Din. ali zaporom do enega eta). Vsak gojitelj tobaka mora ves pridelek izročiti odkupni komisiji. V slučaju, da izroči manje kot je pa v resnici pridelal, se najstrožje kaznuje in se mu odvzame pravica za nadaljno gojenje tobaka. Tobakovo seme sme se uporabiti samo ono, ki ga Direkcija daje. Odkupne cene tobaka za berbo 1922. eta: Izvanredna vrsta Din. 8.— s 150% drag. doklado: vsega Din. 20.— za 1 kg, la vrsta Din. 6.— s 150% drag. doklado: vsega Din. 15.— za 1 kg, lb vrsta Din. 5.— s 150% drag. doklado: vsega Din. 12.50 za kg, lla vrsta Din. 4.50 s 150% drag. doklado: vsega Din. 11.25 za 1 kg, llb vrsta Din. 4.— s 150% drag. doklado: vsega Din. 10.— za 1 kg, llc vrsta Din. 3.— s 150% drag. doklado: vsega Din. 7.50 za 1 kg, lV vrsta Din. 2.— s 150% drag. doklado: vsega Din. 5.— za 1 kg, Furda kalupljena Din. 1.— s 150% drag. doklado: vsega Din. 2.50 za 1 kg, Furda nekalupljena Din. —.50 s 150% drag. doklado: vsega Din. 1.25 za 1 kg.

Dr. Siegbert Tarrasch poleg dr. Emanuela Laskerja najprezantnejši nemški mojster, je dne 5. marca imel svojo 60letnico.

Partija št. 41.
Mojsterski turnir Dunaj 1898.

Španska partija.

Beli; Dr. Tarrasch	Črni: Steinitz
1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Lf1—b5	d7—d6
4. d2—d4	Lc8—d7
5. Sb1—c3	Sg8—f6
6. 0—0	Lf8—e7
7. Tf1—e1	e5xd4
8. Sf3xd4	0—0
9. Sd4xc6	b7xc6
10. Lb5—d3	Tf8—e8
11. h2—h3	Le7—f8
12. Lc1—g5	h7—h6
13. Lg5—h4	Ta8—b8
14. Ta1—b1	g7—g5
(Preiskantno!)	
15. Lh4—g3	g5—g4
16. Lg3—h4!	h6—h5
(g4xh3. 17. g2xh3 Ld7xh3?)	
18. Dd1—f3)	
17. h3xg4	h5xg4
18. f2—f4	Lf8—e7
19. Lh4—f2	a7—a5
20. e4—e5	d6xe5
21. f4xe5	Sf6—h5
22. e5—e6!	Ld7xe6
23. Te1xe6	f7xe6
24. Dd1xg4+	Sh5—g7
25. Dg4—g6	Tb8—b4
26. Tb1—f1!	Tb4—f4

27. Dg6—h7+ Kg8—f8
28. Ld3—g6 Črni se uda.
(N. Fr. Presse)

Beograd. Zagrebške „Novosti“ so svojčas prinesle vest, da beograjski odvetnik dr. Ovadija sporazumno s savezom pripravlja mednarodni mojsterski turnir, ki bi se letos vršil v Beogradu. Nedavno je šah. rubrika beograjske „Politike“ objavila, da program turnirja še ni izgotovljen. Sedaj pa dobimo od merodajne strani sledeče pojasnilo: Razbodbani mojsterski turnir v Beogradu skoro gotovo propade; beograjski šah. klub z njim nima ničesar opraviti, vse je samo ponesrečen poskus dr. Ovadije, ki to dela iz osebne reklame, ne da bi imel zato sploh zvez, sredstev in potrebnih zmožnosti. Poleg tega ima še to lastnost, da ne pusti nikogar sodelovati niti nasvetovati. Bati se je torej, da bosta ponesrečena turnirja na Bledu (l. 1920) in v Beogradu korenito kompromitirala našo državo pred zunanjim svetom.

Celje. Klubovo življenje se je v zadnjem času znatno poživilo. Igra se splošni turnir, 22 udeležencev, vsak z vsakim 2 partiji. Upa se, da bo match ljubljana-Maribor, ki se vrši aprila v Celju, zanimanje za šah še povečal.

Novi Sad. Savezni glavni turnir, ki bi se imel vršiti letos v Novem Sadu,

se je odložil na prihodnje leto in bo takrat združen s saveznim kongresom.

Varaždin. Varaždinski šah. klub namerava čimprej igrati v Mariboru match z mariborskimi šah. klubom.

Zagreb. Projektirani majhni mojsterski turnir odpade radi finančnih težav.

Iz šahovskega sveta. V Berlinu se je nedavno vršil match Šamisch-Teichmann; eno partijo je dobil Teichmann, ostale 3 so bile remis. Dne 4. marca je v Berlinu začel match Reti-Šamisch.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadst.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Madžarsko poslanstvo v Pragi.

DKU Budimpešta, 10. marca (Ungarbureau.) Minister zunanjih zadev je odredil, da se diplomatično zastopstvo v Pragi izpremeni v poslanstvo. Začasno vodstvo novega poslanstva je poverjeno legacijskemu tajniku dr. Petru Matuški.

Glavni urednik: Radivoj Relian.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

GOSPODARICA SVETA.

Avenantski roman. Spisal: Karl Figdor. Prevel: R. R.

(Dalje.) (30)

Vedno ožja postaja soteska, vedno višje se dviga jo ob straneh skalnate stene, vedno manjši postaja nad njimi košček neba, edina priča, da tam zunaj, izven kaosa vode in skal, živi nekje še drug, lepši svet. Dalje vodi pot, vedno dalje.

Hitreje, vedno hitreje.

Nenadoma izgine nad njimi tudi še poslednji košček nebesne modrine.

Nenadoma jih objame mrak, se umakne solčna svetloba čudnemu, grozotnemu odsevu valov.

Nenadoma grmi v ožino stisnjena reka dvakrat, trikrat bolj kakor prej.

»Pod Furom smo!« kriči konzul. Toda njegove besede zamro neslišno v strašnem šumenju vode, ki buta ob skalovje, ki jih obkroža.

Kljub temu pa Mavda in Kien-Lung razumeta, kaj misli konzul. Njegov prestrašen pogled jima pove vse.

Fura leži nad njimi. Reka jih peha v divjem lovu v osrčje zemlje.

Ali je to vhod v kraljestvo kraljice Bilkis? Sabanske kneginje?

Ali je pot v smrt?

Mavda leži nepremično na dnu drvečega čolna; oba moža stojita ob veslih, loveč ravnotežje. Z obrazov jima curlja vroč znoj. Z nadčloveškim naporom se borita proti neusmiljenim stenam skalovja.

Nenadoma se zdrznejo.

Za njimi krične nenavaden, nečloveški glas, odmevajoč v votlinah podzemskega toka, kakor glas zblaznele predpotopne živali.

Krik Makombovega sina...

Šumeč in bobneč drvi voda nezadržno dalje v globino zemlje.

Vedno ožja in ožja postaja struga razbesnele reke. Nižje in nižje se spušča nadnjo grozeči strop oboka.

Konzul in Kien-Lung se morata skloniti, tako nizkok postaja obok.

Tod areka drvi dalje, dalje. Ure, mogoče... mogoče samo minute. Že zdavno je zamrl pojem časa za kramarje izgubljenega čolna.

Vedno topleje postaja.

Vroče, vedno bolj vroče.

Čudna zasplost se jih polasča. Le z naporom poslednjih sil zamorejo uravnati čoln.

Tu, nenadoma, spredaj... Kaj je to?

Zamolklo, grgrajoče grmenje preglašča šumenje vode.

Kien-Lungov obraz se spremeni od groze, sklone se k konzulu ter mu krične na uho.

»Vulkan!«

»Vulkan!«

Čudni odsevi padajo s stropa na piesoče valove, iznad katerih se dvigajo plameni, sedaj počinj, potem vedno gostejši in gostejši, se dvigajo in zopet zamirajo.

Nižje in nižje se spušča strop nad drvečo reko. Trepetajoč od groze se vlečeta konzul in Kien-Lung v čoln.

Čoln zdrvi v sredino žarečih razpoklin.

Objame jih peklena vročina.

Voda začne vreti. Mavda iztegne, da bi se ohladila.

Gospodična, trgovsko naobražena, z znanjem slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, išče primerno namestitev. Gre na deželo ali v mali trg. Ponudbe na upravo lista števil 398.

KARL PRELOG.

Zaloga galanterije, vezenin in pletenin, priporoča svojo špeciialno zalogo barvastega bombaza. 382

LJUBLJANA. Sv. Jakoba Nabrežje št. 11.

la, roko preko roba v vodo, toda s krikom groze jo potegne naglo zopet nazaj.

Tudi voda goril!

Zdaj so sredi prvih plamenov. Presušen lesen čoln začne pokati.

Begunci odpro usta..., toda iz njihovih izsušenih grl ni glasu.

Vedno topleje postaja. Še zrak sam je vroč, kot ogenj.

Kakor eunje jim pada obleka s teles.

Dihanje postaja vedno težje. Obupno odpirajo begunci usta, toda mesto zraka vdihavajo ogenj.

Se nekaj minut, samo še nekaj sekund in potem mora biti vsega konec!

Krčevito stisnjene trepalnice skušajo ubraniti oč pred ognjem.

Mavda pade v nezavest.

Kien-Lung se zgrudi kakor mrtev.

Samo konzul še vztraja, boreč se z zadnjimi ostanki moči.

Le v tem trenutku še ne sme izgubiti volje, ne sme omagati!

(Dalje prihodnjič.)

Trgovska banka d. d. v Ljubliani

== podružnica Maribor ==

vljudno naznanja, da začne z obratovanjem dne 13. marca t. l. v prostorih

SLOVENSKA ulica št. 4.

.. Priporoča se za izvrševanje vseh v bančno stroko spadajočih poslov. ..

„Orient“, mednarodna trgovska špedicijska in skladiščna d. d. v Mariboru javlja s tem žalostno vest, da je njen zaslužni podpredsednik, gospod

ANTON KOLENC

veletržec v Celju.

včeraj, dne 10. t. m. ob pol 3. uri zjutraj preminul. V pokojniku je izgubila naša družba požrtvovalnega sodelavca. Čast njegovemu spominu!

MARIBOR, dne 11. marca 1921.

Upravni svet „Orient“ mednarodne d. d.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem
z današnjim dnevom otvoril — — —
v Mariboru, Slovenska ul. št. 28
**ново delavnico za
napise, izveske in
za sobno
slikarstvo.**

Prevzamem vsa v mojo stroko spadajoča
dela, kakor n. pr. na steklu, pločevini in
lesu, napise na zidovih, osnutke za lepake
v reklamne svrhe; slikanje sob in dekora-
cij v vsakem slogu. — — —
**Pleskar in slikar Narodnega
o gledališča v Mariboru.** o
Skrbel bom, da bom zadovoljil vse svoje na-
ročnike z najboljšim in trpežnim delom in z
realnimi cenami in prosim obilnih naročil.
Z odličnim spoštovanjem
Alojzij Kuhar.
Maribor, dne 11. marca 1921. 393

Adrija-vanilni-sladkor
Pecilni prašek
Adrija-čaj
Francoski žafran v zavitkih
Adrija-Izdelki. 4—1
383
FRAN ŠIBENIK, LJUBLJANA.

Na drobno **Trgovina** Na debelo
emajlove, steklene, porcelanske in majolične po-
sode se priporočajo cenj. občinstvu. 184
Albert Vicel, Maribor, Glavni trg 5.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

**PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA
GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTRICA**

Proizvodi: gumbi iz reševine in umetnega roga,
(gumka „Galalith“), ustniki za smodke, svaščice,
pipe in žbake, gumbi iz blazovine (Perlmutter)
na posode. Držajo se palice in deščice iz narav-
nega roga. Telefon št. 5. Bančni konto: Obrtna
banka, Ljubljana. Poštni ček. račun št. 3125.
392

Billard se ceno proda. Ponudbe
pod „billard“, postno ležeče
Strnišče pri Ptuj. 386
Zdravniška torbica večeraj
zdrsnila iz voza od Gosposke
do Velrinske nlice. Oddati
proti dobri nagradi v Gospo-
ski ul. 46 (dr. Benj. Ipavice).
394
Sprejme se takoj dobra obli-
kovačka (štalirarica) za mo-
ške klobuke. Ivan Kvas, klo-
bučar, Maribor, Meljska o. 74.
388

Pozor! Cenj. občinstvu navna-
njam, da izdelujem čevlje po
meri od 500—700 K. prednji
del 250 K, topljanje 80—120 K
ter vsakovrstna popravila po
najnižji ceni. — Ciril Lovce.
Glavni trg 4, dvorišče. 385
Stanovanje iz dveh sob, ku-
hinje in male sobice z elektr.
razsvetljavo v bližini sodnije
se zamenja z isto tako veli-
kim v bližini kavarne „Beo-
grad“. Naslov v upravnistvu
„Tabora“. 369 2—2

**Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavesa 317
Blago zapohištvo
Posteljno perjo**
izvanredno nizke cene
v zalogi pohištva
Karol Preis
Maribor
Gospodsk. ulica št. 20
Pirohanova hiša.
Svobodan ogled
Cenik brezplačno

**Velika zaloga
pohištva!**
Če se hočeš poročiti
in pohištvo si kupiti
lek Zelenki najpoprej
v Šolsko ulico poglej!
Tamkaj spalnice ne-
stete,
od najboljših kvalitete
tam so klubske gar-
niture
znane preko Drave,
Mure,
tamkaj so jedilne
sobe,
tam preproge in po-
dobe
in še vse, kar kdo
želi, 1804
pri Zelenku se dobi
Ernest Zelenka
tapetar in sodno zapri-
sežen strokovnjak
Maribor, Šolska u. 5

STEZNIKI PO MERI 390
in oblikovalci bokov za elegantne dame
kakor tudi prsniki in lepotečni stezniki, se izvršujejo točno in po najnovejših du-
najske modelih. Tudi se sprejemajo v popravilo vsi v to stroko spadajoči predmeti.
MARIJA REPEŠ
MARIBOR, Slovenska ulica št. 16./II. prej Aleksandrova cesta 32.

**Več sto kilogramov
suhega prekajenega svinj-
skega mesa po K 80—**
franke Ljubljana, na prodaj.
Naročila na 381-2-1
Fr. Roškar, trgovec,
Ljubljana, Karlovska c. 14.
3222222222

Prazni zaboji se prodajo pri
tvrdki Fr. Majer, Glavni trg
št. 9. 373 3—3
Glasovir na 4 oktave, za uče-
nje začetnika, se ceno proda.
Kje, pove uprava. 373 2—2
Brivnica Frana Novaka na
Aleksandrovi cesti št. 22 se
priporoča. 3
Proda se stenski telefon. Na-
slov pove uprava.

**Ste že poskusili vino v
Prešernovi kleti?** 396

Pozor! Dame! Pozor!
Sprejemajo se v popravilo in oblikovanje klobuki in
slamniki. — Delo se izvršuje po najmodernejših
oblikah v lastni delavnici.
Postrežba točna! Cene nizke!
Priporoča se
„LIA“ MARIBOR, Dravska ul. št. 10.
389 Dohod po stopnicah za veliko kavarno. 2—1

Jadranska banka Beograd.
Delniška glavica: Din. 30,000,000. — Rezerva: Din. 15,000,000.
PODRUŽNICE:
Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula,
Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sara-
jevo, Split, Sibenik, Zagreb.
Naslov za brzojave: **JADRANSKA.**
Afilirani zavod:
FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLAND STREET — NEW-YORK CITY. 226—2

KONC. ZASTAVLJALNICA V MARIBORU.
Dne 22. marca 1922, predpoldne ob 9. uri
prične
zastavnosna licitacija
vrednostnic zastavnih listin . št. 34.020 do 35.460
dragocenostnih zastavnih listin št. 65.020 do 65.900
in št. 1 do 1.140
vrednostni papirji od . . . št. 4.700 do 5.832
ki niso do najkasneje 18. marca 1922 prepisane
ali dvignjene. 349
Dne 20. in 21. marca je zavod za vsak
strankin promet **zapri.**

Zaloga čevljev Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor
komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gospodsk. ulica 14.
1. lastnega izdelka

Ste že bili v Prešernovi kleti?

Poljedelski delavci

dobe trajno delo z dobrim zaslužkom v okolici Maribora in na Hrvaškem. Biti morejo moški in ženske. Zglasiti se morajo takoj. Nujno rabimo tudi drvarje, sodarje, mizarje in tesarje.

Drž. posredovalnica za delo
Maribor, Stolna ulica 4.

Pat. štedljiva svetiljka profesorja
Sebastiana

„DRAGA“

Z enim litrom petroleja sveti 300 ur ali več. — Ne kadil, ne osmrja ozračja in je brez nevarnosti.

Komad 14 D. Prodajalec na drobno rabat.

Dobi se pri Ernest Gert, Maribor, Gosposka ulica 18. — Veleodjemalci se obrnejo na V. Maroevič, St. Peter bei Graz.

Najbolji so pravi ameriški in angleški Singer šivalni stroji

Singer igle
in
nadomestni
deli.
Lastna
mehanična
delavnica.

Singer olje,
niti, svila itd.

Prodaja
na
obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co. Newyork.
Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Marulićeva 5.

Podružnice: Maribor, Dravska ulica 10,
Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar,
Brod na S., Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar,
Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd,
Kruševac, Niš, Skoplje, Velenj, Bitolj, Kragujevac,
Zaječar in Stip.

Zastopstva so v vseh večjih mestih.

LEGITIMACIJE

za

Dunajski sejem

Izdaja

„Celeritas“ transportna d. d.
Maribor, Aleksandrova cesta 44-II.

Prodaja vin

Priporočam gg. hotelirjem in gostilničarjem po najnižjih cenah od 50 l naprej do celih vagonskih pošiljatev moja prvovrstna črna in rdeča vina, kakor tudi sortirana: rizling, zastavice (Zierfandel), traminec, žlahtnino itd. Vina se nahajajo v Badlovi kleti v Krčevini št. 88. — Z odličnim spoštovanjem

Jurij Fokter, lastnik.

Pozor! Pozor!

Manufaktura.

Gotove obleke, površnike, moško in žensko perilo, posteljno perje, dežnike itd. se dobi najceneje pri

I. Trpin, Maribor

Glavni trg št. 17.

Jos. Martinc

Maribor 625

Calanterijska veletrgovina

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica 16.

Ravnatelj išče meblvano sobo v sredini mesta. Ponudbe na upravo „Tabora“.

Naznanilo!

211 Svojim cenj. odjemalcem vljudno naznanjam, da imam krasno češko in angleško blago za moške in damske obleke, katere izdelujem v lastni delavnici po najmodernejšem kroju in najnižjih cenah. — Za obilen obisk se priporočam

Dominik Fabjančič, krojač za gospode in dame
MARIBOR, Jurčičeva ul. 5, I. nadstr.

Sadiki za zelenjavo

posebno zgodnja salata, kolerabca in karfiol se dobi vedno pri

Vrt Džamonija in drugovi,
družba z o. z 380-2-1
Maribor, Copova ulica.

**Modni krojaški
atelje za gospode,
dame in vojaštvo.
Zaloga modnega
sukna. Cenenizke,
postrežba točna
pri trdki**

Kelc

392 Stolna ulica 5.

**Pristopajte
k Jugoslovnski
Matici.**

Struna oddelek Glasbene Matice

v Mariboru

je izdala: I. serijo:

1. V. Parma: Mandolinata iz opere „Stara pesem“ D 12.—
2. „ Ljubavni dvospjev „ 12.—
3. „ Petrogradska pesem „ 12.—
4. „ „Moj ideal“ valčkova pesem „ „Caričini Amaconke,“ „ 12.—
5. „ Balkanska koračnica „ 12.—
6. „ Overtura k opereti „Caričine Amaconke“ a) za salonski orkester 30.—
b) za violino in klavir (violino obligato ad libitum) 16.—
7. O. Dev: „Pastirica“ idila 15.—
8. M. Schönherr: „Iz slovanskih krajev“, valček 18.—
9. K. Mašek: Barkarola 12.—
10. I. Muhvič: „Ispod Tatre“, koračnica po slovaških napjevima 12.—

Struna izdaja dalje tudi zbornik za salonski orkester (flavta, violina oblig., violino, cello, bas, harmonij, klavir in udarala). Dublete I-ve violine po Din. 150.

Skladbe so večinoma tako aranžirane, da se jih lahko proizvajajo tudi z manjšo zasedbo.

Naročila sprejema

„Glasbena Matica“ v. Mariboru SHS.

Mariborska tiskarna d. d. v Mariboru
naznanja, da je nje velezaslužni član nadzorstvenega sveta, gospod

ANTON KOLENC

vletrgovec in industrijalec v Celju

dne 10. t. m. ob pol 3. uri zjutraj preminul.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 12. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti na Okoliško pokopališče v Celju.

Maribor, dne 11. marca 1921.